

# RandKrant

M A A N D B L A D

VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND



**Luc Van den Brande:  
Zowel buitenlanders als Franstaligen  
zijn welkom in Vlaanderen**

**Figurandten Rob Vanoudenhoven  
wil burgemeester van Tervuren worden**

**Melsbroek, een begrip én een houvast  
voor MS-patiënten**

## Columberg baart muis (2)

# Tevredenheid alom?

De Raad van Europa heeft eind vorige maand het rapport-Columberg aanvaard. Een 'uitgekleed' rapport weliswaar. Het werd tijdens de voltallige zitting van de parlementaire assemblee zodanig afgezwakt dat de Zwitser zich onthield. De schrappingen slaan op de onzalige voorstellen om een referendum te houden in de zes faciliteitengemeenten of om België volledig tweetalig te maken. Ook de twee omzendbrieven van de Vlaamse ministers Leo Peeters en Luc Martens over de interpretatie van de faciliteitenregeling komen niet langer in het goedgekeurde rapport voor. Tevredenheid alom dus van Vlaamse zijde? Die vaststelling is zeker voorbarig.

Het lijdt niet de minste twijfel dat met de uitspraak van de Raad van Europa het laatste woord over Columberg niet is gevallen. De discussie blijft of de Vlamingen, in de beginfase, te weinig en/of te laat hebben gereageerd omdat ze de draagwijdte van het rapport onderschatten. Net voor de stemming kwam een heuse lobbymachine op gang om de onzinnigheid van tal van Columbergs voorstellen aan te klagen. Die pleidooien zijn kennelijk niet in dovemansoren gevallen en de voltallige Raad van Europa heeft de Vlaamse stellingen deels aanvaard.

### Geen olie op het vuur

Het is zeer de vraag of de gemoederen na de stemming in de Raad van Europa volledig bedaard zijn, dan wel of de communautaire geest uit de fles is.

De vraag leeft en naargelang de politieke aanhorigheid luidt het antwoord verschillend. Federaal premier Jean-Luc Dehaene vermeed olie op het vuur te gooien met onbesuisde uitspraken. Als voorman van de federale regering is hij als de dood voor een communautaire steppebrand die ook de vleugels van de federale bewindsploeg zou schroeien. Hij beperkte zich tot de zuinige opmerking dat 'Columberg niet tot zijn conclusies kan zijn geko-

men op basis van de informatie die ik hem heb gegeven'. In de nota die hij aan de Zwitser overhandigde, stipt de premier aan dat de inwoners die een andere taal spreken dan die van het taalgebied waarin ze wonen, 'het recht hebben in hun taal behandeld te worden door de administratie als ze daar om vragen.' Die zinsnede geeft geen uitsluitsel over de faciliteitsbrieven, al laat de passage 'als zij daar om vragen' uitschijnen dat de faciliteiten geen verworven rechten zijn. Ook Vlaams minister-president Luc Van den Brande maakte een rapport om de ingewikkelde communautaire verhoudingen in België toe te lichten. In die nota staat o.a. dat 'de omstreden rondzendbrieven van de ministers Peeters en Martens de taalwetten niet veranderen maar ze alleen interpreteren'. Volgens Van den Brande 'zou het te betreuren zijn indien de Raad van Europa stelling nam in een dossier dat nog 'sub iudice' is' (dus nog in behandeling is voor de rechtbank). De nota ging naar de ambassadeurs van de veertig landen die lid zijn van de Raad van Europa; zeer tot ongenoegen van een harde kern onverzettelijke Franstaligen die meenden dat de Vlaamse minister-president daarmee zijn boekje te buiten ging.

### Wel olie op het vuur?

Zo veel is alleszins duidelijk: het rapport Columberg heeft het communautaire vuur opgepookt. In de komende kiescampagne zal het rapport zeker bij herhaling aan bod komen. De posities zijn geradicaliseerd, zoals ook nog eens bleek tijdens het officiële Waals feest in Namen. De Waalse minister-president Robert Collignon haalde er brutaal uit naar de Vlamingen; een sneer die veel verder reikt dan het traditionele spierballen-rollen voor de eigen achterban. Hij zei o.a. dat het niet Wallonië is dat 'een segregatie invoert bij de subsidies voor de aanschaf van woningen, in de geest van de eigen natie van de heer Le Pen.' Of nog, dat 'niet Wallonië morgen door de Raad van Europa zal worden geblameerd.'

Die blamage is er dus niet gekomen. Te vrezen valt dat de Franstaligen niettemin uit het rapport nieuwe energie en argumenten zullen putten om storm te lopen, niet alleen tegen de omzendbrieven maar tegen het hele broze communautaire evenwicht waarop België nog steunt.

Johan Cuppens

## Uproar about the Columberg report

The Council of Europe approved a modified version of the Columberg report on September 25th. This report, drafted by the Swiss Duménil Columberg, came after the Council had received a proposed resolution submitted by two French-speaking politicians concerning alleged discrimination against French speakers in the outskirt communities. The approved report (which did not contain any condemnation of Flanders) is a toned-down version of the earlier draft version, which many Flemish rejected as too simplistic and even ridiculous. The report was also criticised for ignoring Belgium's highly complicated, historically-rooted language relations. At any rate, it's certain that the Council of Europe's pronouncement will not prove to be the last word: the smouldering Community fires have been stirred up once again.



PHOTO: PHOTO NEWS / PAUL VERBEELE

FOTO: PATRIEK DE SPIEGELAERE



Luc Van den Brande

■ Het stoort me zeer hoe Vlaanderen door sommige Franstaligen in het buitenland in het verdomhoekje wordt geplaatst. Op den duur zouden de Vlamingen nog zelf gaan geloven dat we ondemocratische lieden zijn. (minister-president Luc Van den Brande in *De Standaard*)

■ Het FDF werkt er al jaren aan om ons in diskrediet te brengen. Dat mogen we niet aanvaarden. (minister-president Luc Van den Brande in *Het Nieuwsblad*)

■ Het wordt tijd dat men erkent dat er ook aan Franstalige zijde agressiviteit bestaat. Kleingeestigheid en provocaties kennen geen grenzen. Te veel Franstaligen banaliseren het FDF en beseffen niet in welke mate het de Vlamingen misprijst. (Franstalig auteur Claude Demelenne in *De Standaard*)

## VAN HOREN ZEGGEN

■ Ik heb vastgesteld dat in België alleen de leiders elkaar bekampen, de burgers leven vreedzaam naast en met elkaar. Dat is bemoedigend, dat is mooi. (Dumeni Columberg in *Humo*)

■ Ik woon nu al acht jaar in Marche, ik kom veel onder het volk. Wel, ik kan je verzekeren: de mensen liggen absoluut niet wakker van die communautaire heisa. (judoka Harry Van Barneveld in *De Morgen*)

■ Een andere taal leren kennen is een grotere vrijheid betrachten. Vandaar dat die discussies in de rand van Brussel over brieven die alleen in het Frans of het Nederlands gesteld zijn, belachelijk zijn. Zorg ervoor dat je die taal begrijpt, in plaats van dat ze een barrière vormt. Talen moeten je als mens groot, open en vrij maken. (zangeres Jo Lemaire in *De Morgen*)

■ We moeten meer investeren om de Franstaligen over de brug te krijgen. Nederlandstalige lessen zijn nu eenmaal duurder dan een rondzendbrief. (VUB-rector Els Witte in *Knack*)

■ Laten we samen een halt toeroepen aan al diegenen die, zowel ten noorden als ten zuiden van de taalgrens, barrières tussen de mensen proberen op te trekken. (Franstalig auteur Claude Demelenne in *De Standaard*)

## Luc Van den Brande 4

In een gesprek met Randkrant roept de Vlaamse minister-president de Vlamingen, de Franstaligen en de buitenlanders in de rand op om bruggen te slaan naar elkaar. In weerwil van wat anderen beweren, beschouwt Vlaanderen diversiteit -al sinds eeuwen- als een culturele verrijking.



## Van faciliteiten en LAT-relaties 8

In Kraainem is het vijf voor twaalf

## Figurandten 10

Na één seizoen 'Alles kan beter', kreeg Tervurenaar Rob Vanoudenhoven al meteen een eigen programma op de VRT. 'Ik had me dat een paar jaar geleden nauwelijks kunnen voorstellen.'



## Het is niet goed voor Vlaanderen als het slecht gaat met Brussel 12

## De lege vuilkar van Dilbeek 16

## Bijen als hobby 19



Voor visueel gehandicapten is de Randkrant beschikbaar op cassette. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met het Atelier Helen Keller, tel. 02/466 94 40 of met de redactie.

## EN OOK NOG

VAN ASSE TOT ZAVENTEM 6 • NOVEMBER IN DE RAND 14

ZONDER OMWEGEN 18 • RESTAURANDT 20

VAN TUINEN EN HUIZEN 22 • GASTENBOEK 24

## COLOFON

Randkrant verschijnt maandelijks op 145.000 exemplaren en is een initiatief van vzw Informatie Vlaamse Rand.

Hoofdredactie: Henry Coenjaarts

Eindredactie en redactiesecretariaat: Geneviève Ostyn

Vormgeving: Mega.L.Una, Brussel

Druk: A. De Cuyper-Robberecht, Zele

REDACTIEADRES:

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel,

tel 02 460 45 12, fax 02 460 32 67

Verantwoordelijke uitgever: Henry Coenjaarts,

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel.

# Zoals de buitenlanders zijn ook de Franstaligen welkom in Vlaanderen

Op de dag dat Steve Stevaert de eed aflegde als nieuwe minister in de Vlaamse regering en de 'Septembernota' werd voorgelezen in het Vlaams Parlement, sprak RandKrant met minister-president Luc Van den Brande over de jongste communautaire koortsoptosten en over het Vlaams beleid met en voor de rand. Uit het gesprek blijkt dat de minister-president - die het woord 'communautair' uit zijn vocabularium wil schrappen - absoluut geen behoefte voelt een scherpe polemieek te voeren met de Franstaligen en dat hij de EU-burgers hartelijk welkom heet in een open en verdraagzaam Vlaanderen en hoopt dat ze zich actief integreren.

België staat klaar zijn grondwet aan te passen om het Europees stemrecht mogelijk te maken. Daarbij gooit de federale eerste minister Jean-Luc Dehaene het op een akkoordje met PRL-FDF, uitgerekend de partij die in de rand een onverzoenlijke houding tegenover Vlaanderen demonstreert en wier mandatarissen de Vlaamse verordeningen aan hun laars lappen. Dat moet u als Vlaams minister-president toch pijn doen?

**LVdB** Laat me duidelijk zijn: ik ben een absoluut voorstander van het Europees stemrecht. Niet omdat het hoort, maar omdat het de logische consequentie is van ons streven naar een Europese Politieke Unie. Wie zo'n Unie nastreeft, moet aanvaarden dat alle ingezetenen van die Unie overal aan het publieke leven kunnen participeren. Anderzijds meen ik dat de federale premier geen akkoorden had moeten nastreven met de PRL-FDF. De federale regering had haar voorstel gewoon bij het parlement kunnen indienen en iedereen voor zijn verantwoordelijkheid stellen. Het probleem van de

naturalisatie hoort niet thuis in die discussie, het dient op zich te worden bekeken.

*U slaagde er niettemin niet in nu al een gewaarborgde Vlaamse vertegenwoordiging in Brussel te bedingen.*

**LVdB** De verzekerde vertegenwoordiging is een duidelijke prioriteit in het kader van de komende dialoog over de staats hervorming. Het stemrecht kon worden uitgesteld tot na de volgende verkiezingen, zelfs ondanks het arrest van het Europees Hof. Bij een uitstel hadden we het stemrecht kunnen regelen binnen een globale context. Niettemin zullen we tussen de verkiezingen van volgend jaar juni en oktober 2000 (gemeenteraadsverkiezingen), alles op alles moeten zetten om enkele knelpunten te regelen zoals de belastingplicht voor de buitenlanders, onder wie de EU-burgers. Ik heb goede hoop dat we daarin zullen slagen.

**Ik zou een oproep willen doen aan iedereen om zelf bruggen te slaan naar anderstaligen**

*Vreest u niet dat u de EU-burgers zo tegen de haren in zult strijken en hen in de armen van de Franstalige lijsten zult drijven?*

**LVdB** Ik meen van niet. Fiscale voorwaarden zijn immers geenszins communautair geïnspireerd of tegen buitenlanders gericht, maar een kwestie van democratie en gelijkberechtiging. Wie ergens woont en een aantal diensten krijgt, moet daar ook voor betalen. Elke redelijke buitenlander zal dat begrijpen.

## **Vol vertrouwen**

*De omzendbrieven van de ministers Peeters en Martens hebben veel kwaad bloed gezet. De faciliteitenregeling dateert al van het begin van de jaren zestig en*



FOTO: MATRICK DE SIEGELAAR

*was voor veel Franstaligen precies de reden om zich in de zes te vestigen, wat ze ook massaal deden. Komen de brieven die deze regeling interpreteren niet rijkelijk laat?*

**LVdB** Dat zou u aan mijn voorgangers moeten vragen. Ik wil me echter niet beperken tot die boutade en aanstippen dat de omzendbrieven onderdeel zijn van een veel ruimer programma om de Vlaamse aanwezigheid duidelijk te maken. Sommigen die nu storm lopen, beseffen onvoldoende waarmee ze bezig zijn. 'De deux choses l'une': ofwel speelt, -wat democratisch is- de demografische kracht van de absolute getallen ofwel legt men zich neer bij onderhandelde afspraken. Een paritair, gewaarborgd, dubbele meerderheids- en alarmbelsysteem hanteren en tegelijk, er bovenop, een zogenaamde minderheidsregeling, is niet mogelijk. Wij Vlamingen willen ons houden aan de afspraken. De omzendbrieven geven alleen een interpretatie aan de faciliteitenregeling die tot doel had de anderstaligen de kans te geven zich te integreren in hun nieuwe, homogeen Vlaamse omgeving. Tot dusver hebben uitspraken van de rechtsinstanties ons gelijk gegeven. Ik geloof dus niet dat we onze hand overspeeld hebben. Wij wachten vol vertrouwen het definitieve arrest van de Raad van State af. Bij die uitspraak zullen we ons neerleggen.

*Ondertussen heeft ook de rapport van*

de Zwitser Dumeni Columberg veel deining veroorzaakt en het imago van de Vlamingen geschaad. Is de stemming in de Raad van Europa over een volledig uitgekleed rapport een overwinning voor de Vlamingen?

**LVdB** Oh, ik wil het liever de overwinning van de redelijkheid noemen. Het rapport was in feite een eenvoudige 'coup monté' van Clerfayt en de zijnen met als enig doel schade toe te brengen aan de Vlamingen. De stemming in de Raad van Europa leert dat de buitenlanders niet zo gek zijn om alles te aanvaarden. Laat ons ernstig blijven. Het rapport bevatte veel abso-

## Ik ben een absoluut voorstander van het Europees stemrecht

lute onzin op een rij. Het is voor mij een 'gepasseerd station'. De uitslag van de stemming moet wel ontvullend zijn voor de mensen met bijbedoelingen. Ook het verwijt van de Franstaligen dat ik mijn boekje te buiten ging door de ambassadeurs van de landen bij de Raad van Europa een nota te bezorgen met een situering van de hele problematiek, wijs ik van de hand. Ik kan immers niet aanvaarden dat Vlaanderen in een verdomhoekje wordt geduwd en een imago krijgt dat absoluut niet met de werkelijkheid strookt. Daarom heb ik gereageerd. Vanuit eenzelfde bekommernis heb ik ook gereageerd op de uitlatingen van mijn Waalse collega Robert Collignon. Ik vind die uitspraken pijnlijk en niet ernstig. Volgens mij hebben ze vooral te maken met een interne machtsstrijd in de partij van de heer Collignon. De Vlamingen verdienen het niet zo'n verwijten te moeten slikken.

### Taalverscheidenheid stoort ons allerm minst

In zijn betoog op de fêtes de Wallonie hekelde de heer Collignon ook de bouwsubsidies die de Vlaamse regering uittrekt om de sociale woningbouw in de rand te bevorderen. Hij sprak over 'Le Pen-achtige toestanden'.

**LVdB** Zo'n uitspraak is te gek om los te lopen, zeker als ze komt van iemand uit een partij met nog ronduit

marxistische reflexen. De bouwsubsidies hebben alleen tot doel mensen die al lang in de rand wonen de kans te geven er een bouwgrond te kopen. De regeling respecteert rigoureus het gelijkheidsbeginsel. Daarom is ze ook langer uitgebleven dan we aanvankelijk wilden. Wij hebben een faire regeling uitgewerkt die niemand discrimineert. Dat gelijkheidsbeginsel hebben we gekoppeld aan een aantal sociale criteria. Wie aan het volledige pakket voorwaarden (o.a. inzake verblijf sinds generaties en inkomen) voldoet, komt in aanmerking voor de subsidie.

Dus ook Franstaligen?

**LVdB** Inderdaad, ook Franstaligen kunnen in aanmerking komen als ze aan deze voorwaarden voldoen. Dat is, a contrario, een bewijs dat de maatregel zich niet tegen hen richt. De vijftig miljoen die we jaarlijks (gedurende twintig jaar) op de begroting inschrijven, wordt binnenkort geëvalueerd. Indien daaruit blijkt dat de subsidie een juiste hefboom is om de sociale uitdrijving tegen te gaan, zullen we onze inspanningen nog opdrijven.

De Vlaamse regering publiceert dit jaar een mooie onthaalbrochure voor de buitenlanders. Krijgt dat initiatief navolging, bvb. in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen?

**LVdB** Een vervolgininitiatief is geenszins uitgesloten. We noteren nu alvast positieve reacties op onze brochure 'Welkom in Vlaanderen'. Voor ons zijn



OTO: PATRICE DE STIJNLIJRI

## Everyone is welcome in Flanders

'Let me be perfectly clear: I am 100 % in favour of the European right to vote', says Flemish Minister-President Luc Van den Brande in a conversation with the Rand-Krant. 'The European voting right is a logical consequence of our efforts to achieve a European political union', notes the Minister-President, who cordially welcomes EU citizens and hopes they will integrate themselves in their new 'home'. 'We have in the meantime been getting positive reactions to our brochure 'Welcome to Flanders'. For us, foreigners are naturally welcome, as are French-speakers of course. However, I would like to urge everyone - the Flemish, French-speakers and those speaking other languages - to take an extra step and make an effort to build bridges to those who speak other languages and to participate in everything which is going on in Flanders. As the brochure says: 'Welcome to Flanders'.

de buitenlanders immers welkom; net zoals de Franstaligen welkom zijn. Ze moeten wel beseffen dat ze in Vlaanderen komen wonen; een homogeen gebied waar Nederlands de voertaal is in bestuurszaken. Wat ze onder elkaar spreken gaat ons niet aan. Hun taalverscheidenheid stoort ons allerm minst. We beschouwen die diversiteit als een culturele verrijking. De Vlaamse regering heeft in haar 70-punten programma een reeks initiatieven uitgestippeld om de anderstaligen gastvrij te onthalen. De zes gemeenschapscentra dienen als ankerpunt. Ze willen in de eerste plaats de Vlamingen ter plaatse ondersteunen, maar hebben daarnaast ook hun rol als ontmoetingsplaats voor alle inwoners. De centra kregen extra personeel en financiële middelen om deze dubbele functie waar te maken. Ik zou een oproep willen doen tot iedereen -Vlamingen, Franstaligen en buitenlanders- in Vlaams-Brabant om meer naar buiten te treden en 'zelf-actief' te zijn; om zelf bruggen te slaan naar anderstaligen. Kunnen we geen parallel trekken met de beurs? Ik roep de anderstaligen op te participeren aan het gebeuren in Vlaanderen, in zekere zin dus 'aandelen in democratie en de plaatselijke samenleving' te nemen. Zoals de brochure ook zegt: 'Welkom in Vlaanderen'.

Johan Cuppens

# VAN ASSE TOT ZAVENTEM

## BEERSEL

### Knipooog naar Wallonië

De gemeente Beersel viel bij de Raad van Europa al eerder in de prijzen (het Europees ere-vaandel en Plaque of Honour) voor haar inzet voor het Europa der volkeren. Vandaag gaat de gemeente nog een stap verder in de verbreedingsgedachte en 'jumeleert' ze met de Waalse stad Marche-en-Famenne in de provincie Luxemburg, op zo'n 115 km van Beersel. Het is de bedoeling met de stad die ongeveer 16.000 inwoners telt vriendschapsbanden te

smeden met het oog op een culturele uitwisseling. Beide gemeenteraden hebben unaniem het voorstel van hun respectievelijke burgemeesters aanvaard. 'Er zijn in Vlaams-Brabant nog talloos veel mensen die op het moment dat de verschillende gemeenschappen in ons land uit elkaar groeien, willen dat de oude banden met het Waalse Gewest behouden blijven', meent de Beersel-se burgemeester Hugo



Het Gemeentehuis van Marche-en-Famenne

Casaer. 'Aimons le passé pour donner envie à l'avenir!' (architect A. Blomme). We hebben nu eenmaal zoveel gemeenschappelijke herinneringen. Dat gemeenschappelijke verleden mag niet zomaar onder de tafel worden geveegd door de ongelukkige uitspraken van sommige nationale leiders. Eerbied voor de andere gemeenschappen is de beste manier om onze eigenheid uit te dragen en respect af te dwingen voor onszelf.'

MT

## BRUSSEL

### Uw eigen gids

Onlangs verscheen de nieuwste editie van 'De Culturele Gids van Brussel', die net als de vorige uitgaven een overzicht geeft van alles wat er te beleven valt in de hoofdstad. Op driehonderd mooie en aantrekkelijk ogende pagina's (het dubbel van vorig jaar) vindt u niet alleen alles over het cultureel seizoen 98-99, maar ook een hoofdstuk met meer dan 300 plaatsen waar u van cultuur kunt genieten: kunstgalerijen, bioscopen, culturele en Gemeenschapscentra, enkele boekhandels, platenzaken, jazzclubs, culturele cafés, gastronomische aanraders, kortom: alles wat u moeten weten voor een gezellig dagje of avondje cultureel stappen. Verder bevat de gids ook

een reeks interviews met cultuurtenoren als José van Dam, Yehudi Menuhin en Arno, om er maar enkele te noemen. Een chronologische kalender van het hele seizoen sluit de gids af. 'De Culturele Gids van Brussel' is een publicatie van de Stichting voor de

Kunsten en wordt uitgegeven door The Best of Publishing. Hij is in de boekhandel te koop voor 590 frank. Lezers van RandKrant kunnen de gids bestellen voor 500

frank door het bedrag over te maken aan De Stichting voor Kunsten, Van Eyckstraat 51, 1050 Brussel met vermelding Culturele Gids (Nederlands- of Franstalig) op rekeningnummer: 786-5756729-54.



de provincie. In deze na-jaarseditie staan de belangrijkste activiteiten voor de herfst en de winter in heel Vlaams-Brabant opgesomd. In de brochure vindt u o.a. een gevarieerd aanbod van concerten, theater en tentoonstellingen. Ook evenementen als jaarmarkten en kerstmarkten komen aan bod.

De mooi uitgegeven evenementenkalender is verkrijgbaar in de openbare bibliotheken, de culturele centra en de verschillende diensten voor Toerisme, of telefonisch aan te vragen op het nummer 016/26 76 20.

WS

## DRIUVENSTREEK

## VLAAMS-BRABANT

### Cultuur à la carte

Wie tijdens de lange herfst- of winteravonden wat cultuur met grote of kleine 'c' wil consumeren, kan à la carte kiezen uit de evenementenkalender van de Toeristische Federatie van

### Druiven-conferentie

Het gaat niet goed met de druiventeelt in de 'glazen dorpen'. In Overijse alleen al verdwenen dit jaar 42 serres en dat betekent bijna een halvering van het aantal productieve serres op tien jaar tijd. Vandaag zijn



er nog amper 58 telers die om den brode druiven kweken in Overijse. Om uit die neerwaartse spiraal te geraken, wil burgemeester Schamp van Overijse samen met de andere druivengemeenten



FOTO: RITA DANIELS

Hoeilaart, Huldenberg en Tervuren en de federale, Vlaamse en provinciale landbouwdiensten rond de tafel gaan zitten om de druiventeelt een nieuwe impuls te geven. Door de hoge belasting op leegstand van bedrijfsgebouwen zijn heel wat gepensioneerde serristen genoodzaakt om de weinige serres die ze nog voor eigen gebruik overhielden te sluiten. En dan is er nog het probleem van de opvolging, want weinig jongeren zijn bereid om zich in de slabakkende druiventeelt te storten. Burgemeester Schamp luisterde eind september naar de grieven van de druiventelers in Overijse

in de hoop dat de andere gemeentebesturen dat ook zouden doen. Deze maand komen de vier gemeentebesturen samen om de rondetafelconferentie met de hogere besturen en ministers voor te bereiden.

**WS**

## TERVUREN

### Goed(koop) wonen

De Gewestelijke Maatschappij voor Huisvesting 'Elk Zijn Huis' in Tervuren wil eind dit jaar twaalf appartementen en veertien huizen te huur aanbieden via Vlabinvest, het Vlaams investeringsfonds voor

grond- en woonbeleid in Vlaams-Brabant. In het nieuwbouwproject zitten ook vier huurwoningen en zes appartementen die als sociale woning verhuurd zullen worden. De nieuwbouw huurwoningen en appartementen zijn gelegen in de wijk Groenveld in Moorsel, een deelgemeente van Tervuren. Het is de eerste keer dat de huisvestingsmaatschappij van Tervuren samen met Vlabinvest in zee gaat. Totnogtoe bood de huisvestingsmaatschappij alleen sociale woningen aan, maar door de lage inkomensgrens bleven al te veel mensen in de kou staan. Voor de woningen die via Vlabinvest verhuurd worden, komen ook mensen met een hoger inkomen in aanmer-

king: 1.313.000 frank voor gehuwden en samenwonenden en 998.000 frank voor alleenstaanden, vermeerderd met 106.000 frank per persoon ten laste. Vlabinvest werd in 1992 opgericht om de sociale verdringing in de zes faciliteitengemeenten en de drie druivengemeenten (Overijse, Hoeilaart en Tervuren) tegen te gaan, maar nu kunnen ook inwoners van 13 gemeenten in de Vlaamse rand (Asse, Beersel, Bertem, Dilbeek, Grimbergen, Huldenberg, Kortenberg, Machelen, Meise, Merchtem, Sint-Pieters-Leeuw, Vilvoorde en Zaventem) via Vlabinvest aanspraak maken op een goedkopere koop- of huurwoning.

**WS**

## ZUIDWEST BRABANT

### Sport zonder grenzen

Zeven gemeenten uit het Zuidwesten van de provincie Vlaams-Brabant willen hun krachten bundelen op sportief vlak en gaan onder auspiciën van de provinciale sportdienst Vlaams-Brabant nauwer samenwerken. Beersel, Drogenbos, Halle, Linkebeek, Pepingen, Sint-Pieters-Leeuw en Sint-Genesius-Rode willen op termijn niet alleen grensoverschrijdende sportprojecten uitwerken, maar ook informatie en ervaringen uitwisselen. Voor volgend jaar staat alvast de medewerking aan de provinciale inline-skatetour op het programma. Verder wil men op vraag van ver-

schillende voetbalclubs uit de buurt werk gaan maken van de bijscholing van de jeugdtrainers. Ook wordt al gedacht aan een informatiebrochure over EHBO en fiscaliteit in de sportclubs. Eind november wordt het sportieve samenwerkingsverband tussen de zeven gemeenten van de sportregio Zuidwest officieel ondertekend. De provinciale sportdienst verwacht dat tegen die datum de zeven andere sportregio's (waaronder regio Noordwest, regio Noord en regio Vlaams-Brabantse Ardennen) ook officieel van start kunnen gaan.

**WS**

## KLEURIGE HERFST

Brussel heeft zijn 'Koninklijke Weg' en Tervuren is zijn 'Koninklijke Wandeling' rijk. In het laatste geval hebben we het over het 'Arboretum' zoals het onder de naam Kapucijnenbos in een deel van het Zoniënwood werd aangelegd op wens van Leopold II. Met de uitvoering van dit koninklijk verzoek werd begonnen in 1902. Het speciale van dit Arboretum, dat honderd hectare beslaat, is dat de bomen die afkomstig zijn van over heel de wereld er werden geplant op de wijze zoals ze in hun natuurlijk milieu voorkomen. De meeste exemplaren komen uit streken van het noordelijk halfrond met een gematigd klimaat. Er is de 'Oude Wereld' met bomen uit Noord-Afrika, Azië en Europa, en de 'Nieuwe Wereld' met exemplaren uit de VS en Canada. Al bij al staan hier 460 verschillende soorten bij elkaar. Een pleïade van 155 naaldsoorten en 305 loofbomen die uw herfstwandelingen kleuren met afwisselend linden, Servische sparren, Araucaria's, reuzenlevensbomen, Douglassparren of Sitkasparren uit Zuid-Alaska.



FOTO: FASCAL VIGNERON

**JR**  
Hoofdingang Arboretum aan de Vlaktedreef, ter hoogte van de Koninklijke Wandeling en de Ravensteindreef.

## Van faciliteiten en LAT-relaties (5)

# In Kraainem is het vijf voor twaalf

**Kraainem ligt er vreedzaam bij, zo op een doorsnee weekdag. Een typevoorbeeld van een residentiële gemeente: rustig, met grote huizen en veel groen. Maar onderhuids broeit er wat. Kraainem is een gemeente met faciliteiten en dat laat zich op tijd en stond voelen.**

Peter Elslander, tegenwoordig woonachtig in Sint-Niklaas, was jarenlang actief in het culturele leven van Kraainem en zag de faciliteiten evolueren. 'Ik heb er (tot voor kort) sinds 1964 gewoond', vertelt hij. 'Aanvankelijk had ik de indruk dat de gemeente nogal Vlaams getint was, vooral in het centrum en in de sociale woonwijk. Alleen de omgeving van de Baron d'Huartlaan, de villawijk, was sterk verfranst. Die Franstaligen hadden weinig contact met de rest van de gemeente. Op school waren er amper Franstalige kinderen.'

### Het heft in handen

Vandaag ziet Kraainem er totaal anders uit en overheerst de indruk dat het een tweetalige - of zelfs Franstalige - gemeente is. Er wonen zowat overall Franstaligen en EU-onderdanen en de Nederlandstalige school telt een aanzienlijk aantal kinderen uit Franstalige- of tweetalige gezinnen. 'De communautaire spanningen doken eigenlijk al op in

1964, maar van een polarisering op politiek vlak was pas in 1976 sprake', aldus Elslander. 'De Vlaamse lijst werd definitief naar de oppositie verwezen en de Franstaligen namen het heft in handen. De stijging van de grond- en woningprijzen had een negatieve weerslag op het dynamische Vlaamse verenigingsleven dat door gebrek aan nieuwkomers stilaan begon af te takelen. Door de toevloed aan kapitaalkrachtige Franstaligen en later rijke buitenlanders, pakte een groot gedeelte van de (jonge) Vlaamse bevolking om financiële redenen noodgedwongen de biezen.' 'Momenteel is het ook voor jonge Franstaligen niet zo gemakkelijk om in Kraainem te blijven wonen, maar het verschil met de Vlamingen is wel dat Franstaligen zich absoluut in de rand willen blijven vestigen', meent Peter Elslander. 'Zij voelen zich hier thuis en worden niet afgeschrikt door het statuut van faciliteitengemeente. De recente omzendbrieven van de ministers Peeters en Martens zorgden wel voor enige beroering, maar er stroomden relatief weinig klachten toe.' Beroering en vooral ongeloof was er wel -maar dan vooral aan Vlaamse kant- toen het rapport van



FOTO: PATRICK DE SIEGELAERE

Dumeni Columberg (de Zwitser die gedurende 36 uur poolshoogte kwam nemen in de zes) bekend raakte. 'Folklore die men maar best zo snel mogelijk kan vergeten', vindt Marc Platel, ex-hoofdredacteur van het Belang van Limburg, hoofd van de VU-studiedienst en inwoner van Kraainem. 'Het rapport getuigt van totale onkunde over de situatie in ons openland. Ik hoop dat er genoeg mensen met gezond verstand rondlopen om dat in te zien. Als dit verslag ernstig wordt genomen, zet men alles op de helling sinds de taalwetten van 1932. Ook aan Franstalige kant.'

### Zij zijn met meer

De woelige gemeenteraden, de vele arresten en het samenscholingsverbod van weleer zijn in Kraainem verbanen naar de geschiedenisboeken. Het Taal Aktie Komitee (TAK), Voorpost en Vlaams Blok komen er nog geregeld op bezoek, maar de gemeenteraadsleden spreken tegenwoordig (bijna altijd) Nederlands. Individuele contacten tussen inwoners met uiteenlopende taalachtergronden, verlopen wel vaak in het Frans. 'Ik heb geen problemen met het bestaan van de faciliteiten', beweert inwoner Achille Vanlangenhove. 'Tegen mijn achtertuin woont een Griek, en ik heb ook Italiaanse, Deense, Franse en Britse burenen. Het zijn goede burenen, alleen jammer dat ze geen Neder-

## Portrait of a facilities community : part V Subterranean tensions in Kraainem

Kraainem is a typical example of a residential community : quiet, big houses, a lot of greenery. Kraainem's most explosive population growth occurred in the 1960's. 3,000 people lived there just after World War II. By 1965, it already had 10,000 inhabitants, and that figure is up to 12,334 today. 23 % of the residents in Kraainem are foreigners, and (depending on the estimate) French-speakers account for somewhere between 70 and 80 % of the total. The Flemish social life in Kraainem is certainly not the most effervescent of the facilities communities, and some feel it could wither away entirely within ten years. Community tensions arose in the mid-1960's and have lingered ever since, although they aren't always visible on the surface. According to former journalist and Kraainem resident Marc Platel, there is only one solution for the community : to face sociological realities and come up with a modus vivendi : 'Live together and alongside one another. But somebody will always be setting the dominant tone.'



## Te weinig stemmen om gehoord te worden

lands leren. Het zou leuker zijn als ze me in mijn eigen taal verstonen. Ik trap wel eens tegen hun schenen door te zeggen dat één Vlaming gelijk staat met twee Franstaligen. Zelf ben ik 100% Vlaming, geboren en getogen Kraainemnaar. In mijn straat ben ik de enige Vlaming die overblijft. Och, ik neem het luchtig op. Zij zijn met meer. Daar moeten we ons bij neerleggen. Ik kan me heel goed verdedigen in het Frans en dat is een voordeel. Ik word gerespecteerd als Vlaming.'

Jeanne Hermans ziet het helemaal anders. 'Faciliteiten zijn stommititeiten', drukt ze het sloganesk uit. 'Ik woon in een wijk waar Franstaligen op ons neerkijken terwijl wij van hier zijn en zij pas later hier zijn komen wonen. Onder de Franstaligen zijn er die hier al veertig jaar verblijven en desalniettemin spreken ze nog geen woord Nederlands.'

### Geen wonderen verwachten

Volgens Peter Elslander beschouwen Franstaligen Kraainem al te vaak als de achtertuin van Brussel. 'Het Vlaamse aandeel moet dringend worden opgekrikt', meent hij. 'Minister Peeters laat toch al aanvoelen dat dit Vlaanderen is. Een aantal openbare diensten die nu afhangen van Brussel, zoals de post, zouden terug naar Vlaams-Brabant moeten. Er moet ook toezicht komen op burgemeesters en schepe-

### 'In mijn straat ben ik de enige Vlaming die overblijft'

nen en het straatbeeld moet vernederlandsen. Ook de huisvesting is uitermate belangrijk. Op een à twee jaar kun je het tij natuurlijk niet keren. Maar waarom koopt Vlabinvest geen bestaande woningen of appartementen op om ze vervolgens aan redelijke prijzen aan onze mensen ter beschikking te stellen? Het enige wat we nu kunnen vaststellen is dat Vlabinvest er na vijf jaar in Kraainem amper in geslaagd is om tien stukjes grond aan te bieden, wat overigens ruim onvoldoende is.'

Het residentiële Kraainem beleefde zijn grootste explosie qua aantal inwoners in de jaren zestig. Na wereldoorlog II woonden er 3.300 mensen, in 1965 telde men er al 10.000. Vandaag ligt dat aantal op 12.345. Het percentage Franstaligen varieert naar schatting tussen 70 en 80%, al naargelang de bron. Vast staat dat het aantal Belgen in Kraainem gestadig daalt. Momenteel herbergt deze faciliteitengemeente 23% buitenlanders.

De communautaire spanningen dateren van in het midden van de jaren zestig, toen de Vlaamse lijst slechts 10% van de stemmen behaalde, wat niet genoeg was voor een zetje in de gemeenteraad. Het FDF-in wording legde daarentegen meteen beslag op drie zetels. Sindsdien zijn de communautaire spanningen in de gemeente blijven bestaan.

In 1976 spitsten die zich toe toen het tot een splitsing kwam tussen CVP en PSC waardoor de Vlaamse lijst definitief in de oppositie belandde. Het FDF schoot met de huidige burgemeester Léon Maricq fors omhoog. Vandaag zetelt Maricq als onafhankelijke en botert het niet al te best in het Franstalige kamp. Met de geruchten rond de Vlaamse schepenvissel, lijkt voor de Vlamingen de tijd gekomen om aan hetzelfde zeel te gaan trekken met het oog op de verkiezingen van 2000. In de Kraainemse gemeenteraad zitten vijf Nederlandstaligen (waarvan een schepen) op een totaal van 23.

**AVh**

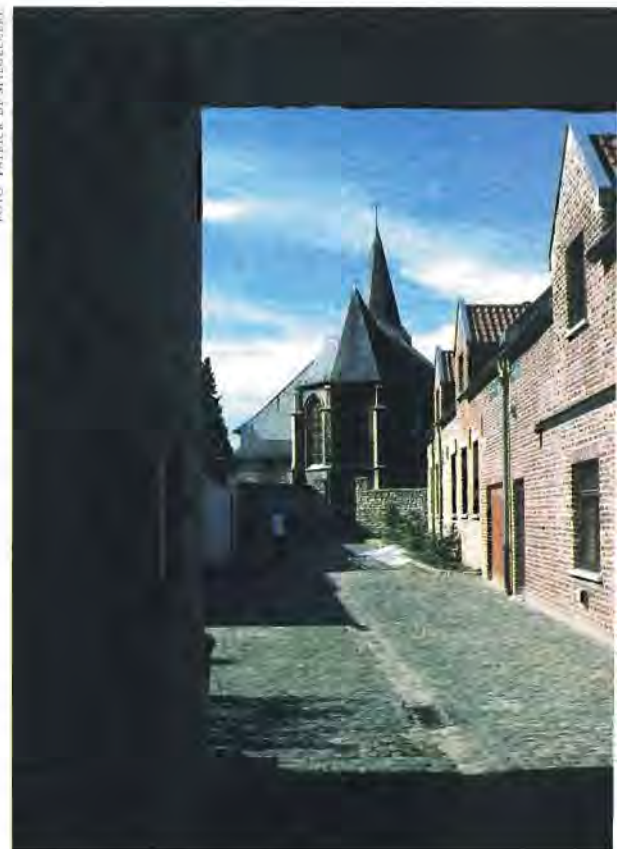
Ook promotie voor wonen in de rand, een uitbreiding van de werkmiddelen en bevoegdheden van de vzw De Rand en nieuwe impulsen voor het Vlaams gemeenschapsleven, lijken Peter Elslander onontbeerlijk om uit de huidige impasse te geraken. 'Burgemeente Wezembeek-Oppeem staat er iets beter voor, maar in Kraainem zou het Vlaamse verenigingsleven binnen tien jaar wel eens uitgestorven kunnen zijn. De opvolging wordt problematisch, vooral als een aantal (oudere) spilfiguren er een punt achter zetten. Vlaamse cafés zijn er wel nog in Kraainem, maar je kunt nauwelijks stellen dat het verenigingsleven van daaruit wordt gedragen. Het Gemeenschapscentrum De Lijsterbes daarentegen zorgt wel voor impulsen en ondersteuning van het verenigingsleven. Enerzijds ziet de toekomst er op het eerste gezicht dus weinig rooskleurig uit, maar anderzijds hoeft de moed ons nu ook weer niet in de schoenen te zinken, op voorwaarde dat uiteindelijk de maatregelen worden getroffen die zich opdringen.'

In dat verband pleit Elslander ook voor taalcursussen voor het onthaal van anderstaligen. 'Wonderen moet men daarvan natuurlijk niet verwachten. We kunnen wel proberen de buitenlanders te integreren, maar dat betekent daarom nog niet

dat ze aan de Vlaamse kant gaan staan.' Volgens Marc Platel bestaat de oplossing voor Kraainem in het onder ogen zien van de sociologische werkelijkheid. 'We kunnen alleen naar een modus vivendi streven; Samen en naast elkaar leven. Maar iemand zal altijd de sterkste klemtoon leggen.'

**An Van hamme**

FOTO: PATRICK DE SPIEGELER



**Als we afspreken voor dit interview heeft Rob Vanoudenhoven net drie spannende dagen achter de rug. De rel die ontstond nadat hij de nieuwsdienst van VRT en VTM in de val liet lopen met het nepbericht dat judo-trainer Jean-Marie Dedecker ook voetbalclub KV Oostende onder zijn hoede zou gaan nemen, zal gelukkig geen nadelige gevolgen hebben voor zijn kersverse programma 'De XXII werken van Vanoudenhoven'. Het gerucht als zou De Decker trainer worden, was gewoon opgezet spel tussen hem en Vanoudenhoven'. Dat hij burgemeester van Tervuren zou willen worden is natuurlijk ook een kwakkel.**



FOTO: PATRICK DE SNECHTERE

## Rob Vanoudenhoven wil burgemeester van Tervuren worden

geen kaas gegeten van televisie maken. Mark heeft me geleidelijk ingewijd in de truuks die je helpen om goede televisie te maken. Precies dat apprecieer ik zo erg aan hem: dat hij niemand op zijn bek wil laten gaan. Mark heeft me uitgenodigd na een screentest van de Belgische Improvisatie Liga, waar ik ingetui-meld was op aanraden van Leen Demaré. Ik werd als applausmeester ingehaald voor 'De drie wijzen', begon ook scenario's te schrijven voor dat programma en voor 'Typisch Chris' en van het één kwam het ander. Ik heb al zeven bewogen jaren achter de rug op de VRT.

*Word je stilaan herkend op straat?*

**RV** Ik werk zo hard dat ik geen tijd heb om daar echt op te letten. Al gebeurt het wel eens dat ik een pizza haal en dat er achter mijn rug 'alles kan beter' wordt geroepen. Zo'n situaties vind ik tamelijk belachelijk. Ik heb veel liever dat ze me op de man

af vragen of ik Rob Vanoudenhoven ben, dan kunnen we gewoon even een praatje maken terwijl we wachten op de pizza.

Tja, en dan dat brilletje van mij; Ze noemen het al een 'typisch Vanoudenhoven-brilletje'. Onlangs werd ik door een firma benaderd die mij met alle geweld een nieuw model cadeau wilde doen. Ik heb maar ja gezegd, omdat ik toch geen tijd heb om zelf een nieuwe bril te gaan kopen. Ik heb die mensen wel laten weten dat ik niet kon beloven dat ik hem ook op het scherm zou dragen. Grappig dat me dat nu allemaal overkomt, ik had me zoiets een jaar of tien geleden nauwelijks kunnen voorstellen.

**Meer 'vaderen'**

*Hoe kijkt een druk bezette vader als jij tegen opvoeding en taakverdeling in het huishouden aan?*

**RV** Er komt met dat nieuwe programma veel meer terecht op de schouders van mijn vriendin Anita. Ik probeer zoveel mogelijk te helpen, al stelt dat niet veel voor omdat ik 's morgens dikwijls vroeg weg ben en zeven dagen op zeven werk. Tussendoor probeer ik wel wat tijd vrij te maken voor Dries, onze zoon van een jaar. Het is een heel tof manneke, hij loopt al rond en lacht altijd. Hij is het dierbaarste wat ik heb in het leven.

*Ben je ook bereid om voor hem minder te werken?*

**RV** Mijn radiowerk heb ik al vaarwel gezegd, hoe moeilijk dat ook was omdat ook die collega's vrienden zijn geworden. Alle spots waarvoor ik word gevraagd, weiger ik stelselmatig. Ik zou niet graag hebben dat Dries me na deze drie maanden niet meer herkent. Ik ben net zoals Anita altijd gek geweest van kinderen. Als ik her en der lees wat kinderen allemaal wordt aangedaan, dan word ik daar gewoon moedeloos van. Ik heb ook altijd tussen kinderen geleefd. Ik heb nog een broertje van negen, en mijn zus heeft twee kleine dochtertjes die geregeld bij ons komen logeren. Ik wil meer vaderen dan mijn vader, dat is voor mij duidelijk. Ik zie dat trouwens ook bij de

*Heb je wakker gelegen van dat conflict?*

**RV** Nee, ik heb elke dag kort, maar krachtig geslapen. Ik ben ervan uitgegaan dat het conflict zichzelf wel zou oplossen en ik heb stiekem van de spanning genoten. Toen duidelijk werd dat een paar mensen een loopje hadden genomen met de waarheid, hebben we met Woestijnvis, het productiehuis waarvoor ik werk, meteen gekozen voor de beste oplossing: vooral geen schade berokkenen. Maar de journalisten van de verschillende nieuwsdiensten voelden zich toch in hun kruis getast, terwijl niemand zichzelf iets hoeft te verwijten. Zij hadden hun bronnen dubbel gecheckt en het was niet onze bedoeling onwaarheden de wereld in te sturen, alleen om grappige televisie te maken.

**Bewogen jaren**

*Half november begin je aan een nieuwe reeks afleveringen van het televisieprogramma 'Alles kan beter' met Mark Uytterhoeven?*

**RV** Ja, en met veel plezier, want Mark is zowat mijn goeroe. Hij is verschrikkelijk professioneel en tegelijkertijd altijd bereid om je te helpen. Toen ik de overstap maakte van Radio Donna naar TV 1, had ik absoluut

meeste van mijn collega's: niemand van hen heeft een job van negen tot vijf, iedereen is bezig met zijn kinderen en maakt er tijd voor. Op Woestijnvis, waar hard en enthousiast wordt gewerkt, heb ik van bij het begin gesteld dat ik ook voor mijn zontje wou zorgen en daar wordt rekening mee gehouden.

### Nederlands op zijn Frans

*Waarom ben je in Tervuren komen wonen?*

**RV** Ik ben geboren in Schiplaken, bij Mechelen en daarna heb ik negen jaar in Leuven gezeten. Inmiddels woon ik al zeven jaar in Tervuren omdat Anita hier vandaan komt. Leuven achterlaten was in het begin moeilijk: mijn familie woont er en het nachtleven is er plezant. Tervuren is een dorp in vergelijking met Leuven; Er gebeurt hier nooit iets en alles sluit om 1 uur. Maar nu ik hier een tijdje ben, wil ik niet meer weg. Het is hier rustig, gezellig en ik heb het geluk gehad om een huisje te kunnen kopen dat net betaalbaar was. Ik heb het zelf opgeknapt en als het even mogelijk is, geniet ik van de rust en het groen die koning Leopold ons hier heeft nagelaten. Om eerlijk te zijn ben ik me hier pas echt gaan thuisvoelen nadat ik mijn eigen stamcafé had gevonden.

*Als Mechelaar heb je nooit iets met de taalfaciliteiten en -perikelen te maken gehad?*

**RV** Alleen heel onrechtstreeks. Mijn vader was Franstalig en ik heb een tijdlang in het Frans school gelopen. Met als gevolg dat ik bij het begin van mijn humaniora Nederlands op zijn Frans sprak, een beetje zoals mijn huidige dorpsgenoot prins Laurent. Anderzijds stond het toen ook niet om behoorlijk Frans te spreken en dus sprak ik in de Franse les opzettelijk een soort van koeterwaals; Ik was te verlegen om te bekennen dat ik goed Frans sprak en heb het daarom een hele tijd verwaarloosd.

*Dat wil dus zeggen dat je probleemloos van Nederlands naar Frans overschakelt en omgekeerd?*

**RV** Dat klopt, maar Tervuren is en blijft voor mij een Vlaamse gemeente. Hier word ik niet graag in het Frans

aangesproken, al ben ik geen flamingant. Ik ben tweetalig, maar er moet respect zijn voor de andere taal. Ik verwacht ook dat als ik in Brussel een verkoper in het Nederlands aanspreek, ik in het Nederlands antwoord krijg. Ik heb er geen problemen mee als die verkoper zou zeggen 'Excusez-moi, mais je ne parle pas le flamand'. Ik heb wel een grondige hekel aan Franstaligen die zelfs die moeite niet doen.

Anderzijds lig ik ook niet echt wakker van zo'n omzendbrief als die van Leo Peeters. Zolang Walen en Vlamingen in de rand vreedzaam samenleven is er voor mij geen vuiltje aan de lucht. Conflicten zoals in Kosovo, die zijn pas rampzalig, maar dat hebben

### 'Als ik een pizza haal wordt er achter mijn rug wel eens 'alles kan beter' geroepen'

we hier gelukkig altijd kunnen vermijden. Zo iemand als Columberg heeft in ieder geval niet veel begrepen van onze taaltoestanden. Ik begrijp het misschien ook niet allemaal, maar ik probeer gewoon vriendelijk te zijn. Dat is het begin van elke goede relatie.

*Waarschijnlijk is niet iedereen in de rand het met dat laatste eens?*

**RV** Onlangs was ik bij Artsen Zonder Grenzen en werd ik met mijn neus op de hongersnood in Soedan gedrukt. Dan vraag ik me af waar ik in godsnaam mee bezig ben. Ik weet het wel, ik doe mijn job zoals jij de jouwe doet, en ik probeer die goed te doen, maar ik besef tegelijkertijd dat ik eigenlijk met pietluttigheden bezig



FOTO: PATRICK DE BRILLIANT

ben. Ik zou vroeg of laat echt wel iets willen gaan doen voor het goede doel. Zelf heb ik niet veel geld nodig. Ik vraag me trouwens af wat rijke mensen zoals de familie Declercq bijvoorbeeld met hun geld doen. Geef me dan maar mijn kleedster - ja, ik heb nu mijn eigen 'stiliste' - die elke week naar de Marollen trekt met brood in haar tas van bij de bakker om de hoek om soep te gaan maken voor de armen uit die buurt. Zoiets vind ik tof. Er is nog zoveel te doen. Ik geef altijd iets aan de mensen die de Daklozenkrant verkopen. Dat kost me een paar duizend frank per maand, maar ik kan het niet laten. Als ik de Lotto zou winnen, zou ik met een konvooi hulpgoederen naar Roemenië trekken of naar een andere plek waar ze hulp kunnen gebruiken. Ik zou zoiets zeker doen als ik er de middelen voor had.

**Kris Verhaegen**

### Rob Vanoudenhoven: 'A quoi je passe mon temps'

Après sept années mouvementées à la radio et à la télévision et à l'issue d'une saison du programme de télévision 'Alles kan beter', Rob Vanoudenhoven s'est vu proposer son propre programme à la télévision flamande. 'Je ne me serais jamais imaginé pareille chose il y a dix ans', déclare Vanoudenhoven, qui habite Tervuren avec son épouse et son petit garçon d'un an. 'Il

est ce que j'ai de plus précieux dans la vie et il est clair que je veux davantage m'occuper de lui que ne l'a fait mon père pour moi'. Après avoir vécu sept ans à Tervuren, il ne veut plus partir. 'Je me sens bien ici, il y fait paisible et j'ai eu la chance de pouvoir acheter une petite maison dans des conditions abordables et de la retaper moi-même'. 'J'ai débarqué voici peu chez Médecins Sans Frontières et j'ai été confronté brutalement à la famine au Soudan. Je me demande parfois à quoi je suis en train de passer mon temps.'

# Het is niet goed voor Vlaanderen als het slecht gaat met Brussel

**Dikwijls wordt over het Brussels Gewest en de Vlaamse rand eromheen gesproken in termen van concurrentie en tegenstelling. Die wedijver bestaat inderdaad: de rand zuigt immers al jaren welgestelde inwoners, lonen en economische activiteiten weg uit Brussel. Dientengevolge gaat het percentage arme en werkloze inwoners in de hoofdstad stelselmatig omhoog. Die tendens zal zich naar alle waarschijnlijkheid doorzetten. In het stadsgewest dat gevormd wordt door de rand en door Brussel, lijkt de rand de socio-economische winnaar en Brussel-stad de verliezer. Paradoxaal genoeg is dat op termijn een niet zo geruststellende evolutie voor Vlaanderen, concludeert de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) in een recente studie.**

De politiek-administratieve grens tussen Brussel en zijn omgeving heeft in een aantal opzichten iets artificieels. Het geografische stadsgewest Brussel - dat is die ruimte waarin mensen wonen, werken, zich ontspannen, winkelen en schoolgaan - is immers veel groter dan het politieke Brusselse gewest en reikt tot diep in Vlaanderen én zelfs Wallonië. Binnen dat stadsgewest groeien bepaalde tegenstellingen tussen de stad en de (Vlaamse) rand eromheen. Dat blijkt andermaal uit een studie die de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) onlangs voorstelde.

### Weg uit Brussel

Dat Brussel al jaren ontvolkt, is de eerste vaststelling. In 1996 woonden in de stad zelfs 5.000 mensen minder dan in 1947 (en 125.000 minder dan in 1970). Vlaanderen zag in

dezelfde halve eeuw zijn bevolking met 1.3 miljoen groeien en Wallonië met ruim 300.000. De suburbanisatie die alle grote steden meemaakten, trof dus ook Brussel en gaat overigens nog steeds verder. In 1996 trokken 6.000 Belgen weg uit Brussel. Van de 4.272 die naar Vlaanderen migreerden, belandden er 3.853 in Halle-Vilvoorde, zeg maar de Vlaamse rand. De 1.955 Brusselaars die naar Wallonië verhuisden, trokken in hoofdzaak - meer dan 95 pct. - naar Waals-Brabant.

Alleen jonge mensen tussen de 15 en de 29 jaar komen in grotere getale naar Brussel dan dat ze de stad verla-

*Niet Antwerpen maar  
Brussel is voor  
Vlaanderen de  
belangrijkste stad  
inzake werkgelegenheid*

ten. Brussel oefent kennelijk aantrekkingskracht uit op jonge volwassenen bij het begin van hun zelfstandig leven. De cijfers wijzen er echter ook op dat die interesse wegdeemstert boven de 35 jaar; Wellicht zoeken een aantal dertigers de rand op zodra het inkomen dat toelaat.

Daarnaast valt op dat Brussel een relatief oude bevolking heeft: de plus-65-jarigen zijn er talrijker dan in de andere gewesten. Opvallend is tenslotte dat nagenoeg een derde van de Brusselse bevolking een vreemde nationaliteit heeft, terwijl dat aandeel in

Vlaanderen slechts 4.6 pct. bedraagt en in Halle-Vilvoorde 5.9 pct.

### Inkomenskloof

Die trek uit de stad vertaalt zich ook in de inkomensevolutie. De Brusselaars hadden lange tijd het hoogste inkomen van het land, maar nu is de hoofdstad goed op weg om het armste gewest van België te worden. Het Vlaamse gemiddeld inkomen ligt momenteel hoger dan het Brusselse en als de tendens zich doorzet, zal ook het gemiddelde Waalse inkomen weldra dat van Brussel overtreffen. Vooral tussen Brussel en zijn rand werd de inkomenskloof de voorbije tien jaar almaar dieper. Terwijl in 1983 het inkomen per hoofd in Brussel zo'n 10.000 fr. lager lag dan in Halle-Vilvoorde en Waals-Brabant, bedroeg dat verschil in 1995 al 100.000 fr. Het inkomen per hoofd in Halle-Vilvoorde is overigens met 450.000 fr. op jaarbasis het hoogste van het land. Het nam op 12 jaar tijd met 191.000 fr. toe en ligt nu ruim 50.000 fr. boven het Vlaamse gemiddelde. Het is ook 20.000 fr. hoger dan het Waals-Brabantse gemiddelde. De gezinsinkomens vertonen dezelfde tendens: in 1983 lagen die in Brussel slechts 50.000 fr. lager dan in de rand, maar in 1995 is dat verschil al opgelopen tot 180.000 fr. Halle-Vilvoorde en Waals-Brabant staan met een gemiddelde belastingaangifte van 1,046 miljoen fr. aan de top België. Het gezinsinkomen in de Vlaamse



rand ligt maar liefst 140.000 fr. boven het Vlaamse gemiddelde.

### Fiscaal onaantrekkelijk

Desondanks bracht de personenbelasting in 1996 in Brussel nog altijd meer op dan in de andere landsdelen. Dat betekent ondermeer dat de fiscale tarieven in de hoofdstad hoger liggen dan in de twee andere gewesten en dat men dus een lager inkomen zwaarder belast. Dat komt de aantrekkelijkheid van Brussel uiteraard niet ten goede.

Brussel telt in verhouding ook veel mensen die in aanmerking komen voor het bestaansminimum en dat aantal verdubbelde tussen 1987 en 1997 van 6.018 naar 12.379. Het Vlaamse cijfer steeg in diezelfde periode slechts van 21.719 naar 28.806. In Halle-Vilvoorde groeide het aantal bestaansminimumtrekkers van 814 naar 1.202. Waals-Brabant noteerde hier relatief gezien de grootste toename: van 832 naar 2053 bestaansminimumtrekkers.

Het traditionele verschil tussen een armere noordwestelijke en een rijkere zuidoostelijke kant in Brussel doet niets af aan de bovenstaande algemene tendens.

Economisch presteert de hoofdstad almaar minder goed. Brussel is het enige gewest waar de werkgelegenheid sinds 1981 daalde. Het gevolg is dat de werkloosheidsgraad - de verhouding werklozen en de totale bevolking - er vergelijkbaar is met de Waalse en 6,24% bedraagt. Ook de economische groei is in Brussel het laagste. Vlaanderen is onderhand goed voor 60% van de bruto toegevoegde waarde in België, tegen 25,3% voor Wallonië en 14,2% voor Brussel.

Opvallend is dat de daling van de werkgelegenheid in Brussel meer dan gecompenseerd wordt door jobaan-groei in Halle-Vilvoorde en Waals-Brabant waar de sterkste werkgelegenheids-groei van het land wordt genoteerd. Ook de toename van het geografisch product van die beide regio's lag veel hoger dan het gewestelijke gemiddelde. Dat wettigt de veronderstelling dat de stagnatie van de Brusselse economie veroorzaakt wordt door een 'delocalisatie' van activiteiten naar zijn rand.

Komt daar nog de enorme pendel



vanuit Wallonië en Vlaanderen naar Brussel bij. Ruim 11% van de actieve bevolking in Vlaanderen én Wallonië verdient zijn kost in Brussel en een groot deel daarvan woont in de onmiddellijke omgeving van de hoofdstad. Zo werkt bijvoorbeeld bijna de helft van de inwoners van Halle-Vilvoorde in Brussel! Niet Antwerpen maar Brussel is voor Vlaanderen de belangrijkste stad op vlak van werkgelegenheid. Hoewel er ook een veel kleinere pendel vanuit Brussel naar de Vlaanderen is - vooral Zaventem trekt nogal wat Brusselaars aan - staat deze pendelbeweging uiteindelijk voor een enorme inkomensstroom van Brussel naar Vlaanderen, te weten 84,5 miljard fr. in 1994.

### Heilloze concurrentie

Het totaalbeeld is dat van een stad die de rijkdom en de tewerkstelling van de eigen bevolking achteruit ziet gaan, terwijl in de rand eromheen precies het omgekeerde gebeurt: meer jobs en meer rijkdom. Er zijn nogal wat steden die in dezelfde situatie verkeren, maar in het geval van Brussel speelt de politieke opdeling van het land een niet onbelangrijke rol. Brussel, Vlaanderen en in mindere mate Wallonië zijn in concurrentie met elkaar voor het aantrekken van inwoners en werkgelegenheid. In het Gewestelijk Ontwikkelingsplan voor Brussel is er bijvoorbeeld sprake van 52.000 inwoners méér en 20.000 jobs extra in het jaar 2005. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wil op zijn beurt het grootstedelijk vestigingsmilieu van de Vlaamse rand optimaal benutten en zo hoogwaardig mogelijke activiteiten aantrekken. Voor laagwaardige activiteiten die Brussel niet wil op zijn territorium is er in Vlaanderen geen plaats. De SERV vreest dat de huidige tendensen zich

met zulke concurrentiële plannen zullen doorzetten. 'Zo dreigt een duale grootstedelijke ruimte te ontstaan met een hoogstedelijkheid - hooggeschoold personeel uit binnen- en buitenland, bediend door communicatiecentra, vliegvelden en havens - die naar de rand trekt en een laagstedelijkheid - laaggeschoolden, even vaak werkend als werkloos - die in Brussel wordt gehouden.' De SERV vindt dat zulks vermeden dient te worden omdat het in niemands voordeel is. 'Brussel is erg belangrijk voor de uitstraling voor België en Vlaanderen. Vlaanderen heeft Brussel nodig voor zijn eigen profiel en aantrekkingskracht. Als het dus slecht gaat met Brussel, is dat ook niet goed voor Vlaanderen', stelt Peter Cabus die de SERV-studie schreef. Hij vindt daarom dat er naast concurrentie ook overleg en coördinatie moet komen tussen Vlaanderen en Brussel. Het Brusselse parlement reageerde enthousiast op zijn studie, de Vlaamse raad eerder koel. Volgende maand gaat Randkrant nader in op de verschillende visies op de verhouding tussen Vlaanderen en Brussel.

John Vandaele

## La Flandre a besoin de Bruxelles

On présente souvent la Région de Bruxelles-Capitale et la périphérie flamande en termes de concurrence et d'opposition. Cette concurrence est un fait : nombre d'habitants fortunés, de salaires et d'activités économiques désertent Bruxelles depuis des années, pour émigrer vers la périphérie. De ce fait, le nombre d'habitants moins bien lotis et sans travail croît dans la capitale. Aussi paradoxal que cela puisse paraître, cette évolution n'a rien de rassurant à long terme pour la Flandre, ainsi que le conclut une étude récente du 'Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV - Conseil socio-économique de Flandre)'. Bruxelles joue un rôle extrêmement important dans le rayonnement de la Flandre et de la Belgique. Si Bruxelles va mal, cela ne peut pas être une bonne chose pour la Flandre, explique l'auteur de l'étude, qui plaide en faveur d'une concertation et d'une coordination accrues entre la Flandre et Bruxelles. Le mois prochain, Randkrant se penchera plus en détail sur les différentes visions des rapports entre la Flandre et la capitale.

## THEATER

**Masochistische jaloezie**

Verliefde mannen zijn vaak het slachtoffer van totale zinsverbijstering. In 'Le Cocu Magnifique' drijft Bruno zijn aantrekkelijke vrouw in de armen van andere heren. Niet omdat hij haar wil kwijtspelen, wel om de spanning op te drijven en zijn jaloezie uit te testen. Hij dicteert zelfs liefdesbrieven van ingebeelde minnaars aan zijn secretaris. Auteur Fernand Crommelynck (1885-1970) was vooral gefascineerd door buitensporige gevoelens en afwijkend seksueel gedrag. Zijn literaire thema's zijn overigens gesneden voer

voor psychiaters en psycho-analysten. Na de eerste wereldoorlog maakte het stuk veel ophef in Parijs. Grensverleggender was de versie van de Russische avantgardist Meyerhold. Zijn acteurs veranderden in menselijke robots met afgemeten bewegingen. Zij vormden een eenheid met de decormachines, de klapdeuren en de glijbanen, die het podium domineerden. Toonaangevende scenografen uit de vier windstreken probeerden deze historische Moskouse opvoeringen met andere, originele vormingrepen te overtreffen. Dat theatermakers zelden zijn instructies volgden, liet Crommelynck niet aan zijn hart komen.

Dilbeek, Westrand: donderdag 12 november 20.30 uur.  
Tel: 02/466 20 30.

## CABARET

**1998 volgens Hoste**

Voor zijn satirisch jaaroverzicht hoeft cabaretier Geert Hoste zijn hoofd niet te breken. Schertsonderwerpen zijn er weer bij de vleet. Als een ervaren politieke commentator gniffelt hij over de onverwulbare wensdromen



van de burger die zich laat ompraten door ministers en partijbonzen. Kusproblemen van zingende sprookjesfiguren verdringen de informatie over de politieke besluitvorming. De opiniemakers kunnen maar met mondjesmaat berichten over de vele armen van de wet en de octopusakkoorden. De boemannetjes in de gevangenis doen de emoties heviger oplaaien. Beursgoeroe Van Rossem is eindelijk binnen, kan de chroniqueur zonder verpinken bevestigen. Een veel beruchtere kostganger kiest moeiteloos het hazenpad. En om het volk gerust te stellen krijgt hij na zijn nieuwe arrestatie steviger boeien. Ook de getuigenissen over vermeende netwerken en gevaarlijke kampeiders brengen de goegemeente voortdurend in beroering.

Geert Hoste 3000. Tervuren, Papenblok: avant-première 13 november om 20.30 uur (02/768 03 00). Strombeek-Bever, CC, première-reeks: 18 tot 21 november om 20.15 uur (02/263 03 43). Wemmel, GC Zandloper: 11 februari om 20 uur (02/460 73 24).

## MUZIEK

**Waagstuk in Wemmel**

Rockartiësten als Pitti Polak, Marty Townsend, Steve Clisby, Sofie Buyck en Roos van Acker hebben voldoende in hun mars om zich te vergrijpen aan

de songs van Lennon en Mc Cartney. Toch blijft het een heel waagstuk om zich met de authentieke Beatlesnummers te meten. De yeah yeah-generatie die in het begin van de jaren zestig met 'I Wanna Hold Your Hand' en 'She Loves You' onvergetelijke hoogtepunten kende, loopt misschien niet meer warm voor opzweepende concerten. Toch treffen we in de meeste platencollecties nog hits aan als het zoete 'Yesterday' of het symfonische 'Strawberry Fields Forever'. Lennon is sinds zijn dood ongetwijfeld uitgegroeid tot een poplegende. Toen hij met de Plastic Ono Band de single 'Give Peace A Chance' uitbracht, werd dat meteen het onbetwistbaar volkslied van de vredesbeweging. Paul Mc Cartney benoemde zichzelf tot hoogleraar in de popmuziek, maar dat zijn leerlingen ooit hun meester zullen overtreffen, durft niemand voorspellen. Uiteraard verwachten we van de Vlaamse zangers dat ze hulde brengen aan de onlangs overleden Linda Eastman, die een belangrijke inspiratiebron en muze was voor haar echtgenoot. In tegenstelling tot de vele nepensembles die de groep uit Liverpool tot in hun kostuums imiteren, hangt het succes van dit concert juist af van de improvisatie-experimenten.

Wemmel: De Zandloper: donderdag 5 november om 20 uur.  
Tel: 02/460 73 24.

Wemmel: De Zandloper: donderdag 5 november om 20 uur.  
Tel: 02/460 73 24.

## JEUGD

**Groeipijnen**

Niemand wordt van de ene op de andere dag volwassen. In zijn theater-



PHOTO: B. KUIJON  
Pitti Polak

stuk 'De Tolbrug' verklapt jongeren-auteur Aidan Chambers hoe men de gevaarlijkste klippen van het opgroeien kan omzeilen. Volgens hem komt het erop aan om uit het isolement te treden en compromissen te sluiten met anderen. Het hoofdpersonage vlucht uit het ouderlijk huis en neemt een baantje als brugwachter in een tolhuis. Wanneer hij daar Tess ontmoet, ondergaat hij zowel letterlijk als figuurlijk een gedaanteverandering. Hij laat zich Janus noemen omdat hij op de god met de twee gezichten lijkt. Maar een vreemde geest gooit roet in het eten. Vriendschap verandert afwisselend in liefde en haat. Alle zekerheden worden ondermijnd. Pas na een reeks turbulente gebeurtenissen met een dramatische afloop herontdekken de figuren zichzelf en beseffen ze hoe zeer ze innerlijk met elkaar verbonden waren. Ibycus is een nieuw gezelschap met acteurs die vroeger bij het Gebroed, de Blauwe Maandag Compagnie, de Roovers of de Kakkewieten speelden. Na hun toneelstudies moesten zij onmiddellijk de tol van het volwassen worden betalen. Aidan Chambers bewerkte de oorspronkelijke roman nadat hij poolshoogte nam bij de spelers.

Dilbeek, CC, 2 november om 20.30 uur. Tel: 02/466 20 30.

Strombeek-Bever, CC: 4 november om 20u15. Tel: 02/263 03 43.

## DANS

### Gepolijste streetdance

Omdat de aanhang van hip hop en acrobatische streetdance ook bij de jongeren uit de Brusselse rand toeneemt, worden op woensdagnamiddag in verschillende gemeenschapscentra gespecialiseerde workshops georganiseerd. Vooral baanbrekende gezelschappen als Les Ballets C. de la B. en Hush Hush Hush zijn erg in trek. Beide groepen sturen leraars die de kunst verstaan om het aanwezig talent tot ontplooiing te brengen. De Marokkaanse choreograaf Abdlaziz Sarrokh is bovendien ook nog electricien en sociaal werker. Ook vormge-

ver Koen Augustijnen beperkt zich niet tot podiumproducties, maar fungeert vooral als raadsman op verschillende fronten. De meeste dansers zijn afkomstig uit de anarchistische, polyvalente school van Alain Platel die



Hush hush hush via

zelfs van opleiding orthopedagoog is. Diskjockeys met pit halen voor de gelegenheid opnieuw hun platenspelers boven om het vinyl naar eigen goedgevoelen te laten rondzwiepen. Door handig te 'scratchesen', transformeren zij niet alleen het muzikaal verloop, maar bepalen zij ook het ritme van de dans.

Toonmoment van de workshops door Les Ballets C. de la B. en voorstelling To Crush Time op vrijdag 27 november in De Bosuil te Overijse. De dans- en scratchateliers van Hush Hush Hush in De Kam te Wezembeek Oppem en in De Lijssterbes te Kraainem sluiten af met een toonmoment in De Lijsterbes op zaterdag 5 december. Info: 02/721 28 06.

## TENTOONSTELLING

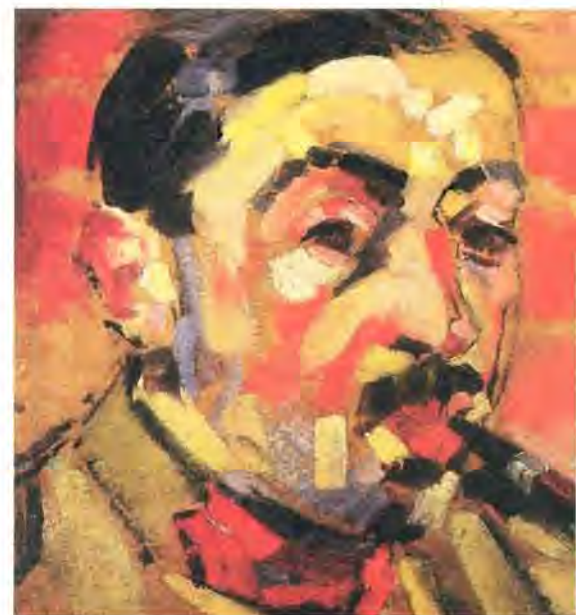
### De vele levens van Anne-Pierre de Kat

Dertig jaar na zijn dood krijgt de schilder Anne-Pierre de Kat (1881-1968) een bescheiden retrospectieve in het museum van Felix de Boeck. Hoewel beide kunstenaars onderling

met elkaar in contact stonden, weigerden zij elkaars invloed te ondergaan. De Kat werd geboren in Delft, maar wordt doorgaans tot de Brabantse fauvisten gerekend. Aan abstracte of surrealistische experimenten had hij een broertje dood. Liever penseelde of tekende hij beminnelijke, huiselijke tafereelen. Ook landschappen, het marineleven en de portretkunst bekoorden hem.

De Duitse bezetting bracht een ommekeer teweeg in zijn artistiek oeuvre. De gezichten van zijn figuren worden dan scherper, de kleuren feller. Dat betekent echter niet dat hij verwantschap zou vertonen met Franse fauvisten als Georges Rouault, die veel kwistiger en wilder met verf omsprong.

Stemmig is de monumentale 'Bezoekster' die hij na zijn terugkeer van het front uitbeeldt. De slagvelden en het wapengekletter hebben hem niet cynischer maar wel milder gemaakt. Toch gaat onze voorkeur naar de werken uit de beginperiode, toen hij nog niet tot Belg was genaturaliseerd, maar onverbloemd en zonder franje de sfeer van het gastland typeerde.



Portret van officier

Drogenbos, Felix De Boeckmuseum. Nog tot 13 december. Van dinsdag tot vrijdag van 10 tot 17u. Zaterdag en zondag van 14 tot 17u. Tel: 02/377 57 22.

Ludo Dosogne

# De lege vuilkar van Dilbeek

**'Bij ons is afval voorkomen het belangrijkste. Hergebruik en recyclage komen pas op de tweede plaats', aldus Gerke Verthriest, Dilbeeks kersverse afvalvoorkomings-ambtenaar. Door dit beleid wist Dilbeek de hoeveelheid restafval met méér dan 65% te verminderen. Goed voor een jaarlijkse besparing van 40 miljoen frank én voor een uitnodiging om op de Vlaams-Brabantse milieubeurs die binnenkort in Leuven wordt gehouden, aan iedereen te laten zien hoe dat moet.**



FOTO: FASCAL VINCENOM

Afval moet je in de eerste plaats voorkomen, zo staat het in het Vlaams afvalstoffenbeleid. Dat doet Dilbeek massaal. De doorsnee Dilbekenaar koopt herbruikbare glazen flessen, gaat met een boodschappentas naar de winkel en composteert gft-afval in zijn tuin. Door in groep minder afval te produceren wist Dilbeek zijn afvalberg drastisch te verminderen. De Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) bevestigde begin dit jaar de spectaculaire - en precies daarom omstreden - resultaten in een eindrapport. Op basis van de ervaringen van Dilbeek en andere Vlaamse gemeenten brengt OVAM nu een handboek uit dat een 'handleiding afvalvoorkoming' wil zijn voor gemeenten en intercommunales.

## Sensibiliseren loont

'Het Dilbeekse succes is vooral te danken aan het feit dat het afvalvoorkomingsbeleid niet door de overheid is opgelegd, maar van de Dilbekenaren zelf komt én omdat er drie jaar lang heel veel aandacht is besteed aan de sensibilisering van de bevolking', zegt Gerke Verthriest. In '92 vonden actievoerders van de milieuvereniging 'Milieu Overleg Dilbeek' dat iets moest worden gedaan aan de almaar groeiende afvalberg. Milieuvereniging en gemeente sloegen de handen in elkaar en dokterden een plan uit dat de afvalberg moest verminderen. Om het proefproject te

sponsoren legde OVAM 3,9 miljoen frank subsidies op tafel. In '93 worden in Dilbeek twee werkgroepen opgericht: een voor 'afvalstoffen' en een voor 'sensibilisering'. De werkgroep 'afvalstoffen' ontdekt dat een groot deel van de inhoud van

## De doorsnee Dilbekenaar gaat met een boodschappentas naar de winkel

de Dilbeekse vuilzakken uit te composteren gft-afval bestaat. De werkgroep sensibilisering kiest daarop vier doelgroepen, de gezinnen, scholen, handelaars en gemeentediensten, om het thuis composteren en het gebruik van alternatieven voor wegwerpdrankverpakkingen via allerlei kanalen te stimuleren. De gemeente subsidieert compostvaten en leidt compostmeesters op, een initiatief dat elders wordt nagevolgd. In januari '96 wordt na drie jaar sensibiliseren de nieuwe afvalregeling van kracht, onder het motto 'afval moet je voorkomen' en 'wie vervuult, betaalt'. Tegen 2000 wilde Dilbeek het huishoudelijk afval met 60% verminderen, maar dat streefdoel werd al na enkele weken gehaald. De gemeente slaagde erin om in twee

jaar tijd het huishoudelijk afval met 18 miljoen kg te verminderen, goed voor een absolute besparing van 80 miljoen frank.

## Minder huisvuiltaks

De afval-voorkomende Dilbekenaar wordt uiteraard voor zijn inspanningen beloond en betaalt steeds minder huisvuiltaks; (1997: 3.900 fr., 1998: 1.200 fr., 1999: 0 fr.). Wie niet meedoet, moet voor zijn restfractie wel dure vuilniszakken aanschaffen (45 fr. per zak, OVAM-richtprijs 30 fr.). Het Dilbeekse model lost niet alle problemen op, zoals bijvoorbeeld het sluikestorten in de naburige gemeenten. 'Wij weten dat, maar sluikestorten komt ook elders voor', reageert Verthriest. 'De boetes op sluikestorten zijn hoog (+10.000 fr.). Als alle gemeenten hetzelfde afvalvoorkomingsbeleid gaan voeren, lost dat probleem zichzelf op. Er zou ook dringend werk moeten worden gemaakt van de invoering van herbruikbare petflessen met statiegeld, zoals in Nederland. Ik begrijp niet waarom dit bij ons nog altijd op zich laat wachten.'

## Marleen Teugels

De 'Eindevaluatie van het afvalvoorkomingsproject Dilbeek' kan per fax worden besteld bij OVAM: tel 015/20 32 75, t.a.v. mevrouw Baudoucq, kostprijs 400 fr.



## 75 jaar Vlaamse Club in Brussel

# Hoofdstad moet verbindingpunt blijven

**Onder impuls van Ernest Claes richtte in 1923 een Vlaamse elite met onder meer August Vermeylen, Herman Teirlinck en Frans Van Cauwelaert, de Vlaamse Club voor Kunsten, Wetenschappen en Letteren op. De Club moest de Nederlandse taal en cultuur in de hoofdstad bevorderen en dat doet ze nu al 75 jaar.**

De Vlaamse Club is al sinds 1923 een pluralistische, a-politieke pleisterplaats voor Vlamingen uit Brussel, Vlaams-Brabant, andere provincies en zelfs uit Nederland. Vandaag telt de club zo'n 250 betalende leden. Elke maandagavond verenigt een select gezelschap van Vlamingen zich rond een gastspreker in 'Het Manneken', een café in de Brusselse Boterstraat, vlakbij de Grote Markt. Tijdens de bijeenkomsten worden ervaringen uitgewisseld en vriendschapsrelaties opgebouwd. Tegelijk zorgen de samenkomsten voor de profilering van de

Vlaamse aanwezigheid in de hoofdstad.

### Hoogtepunt

'Veel Vlamingen zijn het misschien vergeten, maar ook vandaag nog hebben wij veel te danken aan de inzet van Vlaamse pioniers. Ik denk daarbij aan het Vlaamse Parlement en andere instellingen', aldus clubvoorzitter professor ir. Ward Celens. 'Onze eerste

### 'Wij willen Vlamingen van diverse strekkingen samenbrengen'

clubvoorzitters waren erg begaan met het lot van de Vlamingen in de hoofdstad en met de binding van Brussel met de rest van Vlaanderen. Dit thema blijft ook vandaag onze bekommernis. Daarom hebben wij als onderwerp voor ons symposium 'Brusselse Vlamingen in een multiculturele gemeenschap' uitgekozen.' Het symposium op 20 november moet het hoogtepunt worden van de jubileumvieringen.

'De standpunten van de twee eerste clubvoorzitters, August Vermeylen en Herman Teirlinck, blijven actueel', merkt Georgette Van Straelen-Van Rintel op in de brochure die de Vlaamse Club ter gelegenheid van het jubileum uitgeeft. In 1914 zegt August Vermeylen bijvoorbeeld: 'Wordt Brussel ons ontrukkt, dan zal de Vlaamse cultuur, hoe we ons ook inspannen, tenslotte toch een provinciale cultuur blijven. Wij mogen ons niet laten onthoofden.' Een andere Brusselaar, Herman Teirlinck, stelde in

1959 op vraag van minister Fayat een manifest op in verband met de definitieve vastlegging van de taalgrens en formuleerde daarin deze zinnen die ons vertrouwd in de oren klinken: 'Laat iedere Belg vrij uitgaan door het land en zich vestigen waar hij wil. Hij verlieze echter nooit uit het oog dat hij een onschendbaar taalgebied is binnentreden waar hij dan ook geen voorrechten voor de eigen taal heeft te doen gelden. Er mag onder geen voorwendsel getornd worden aan het heilige recht voor beide taalgemeenschappen om de volstreekte onaantastbaarheid op te eisen van beider geboortegrond.'

### Bruggen bouwen tegen verzuiling

Ooit verschenen de verslagen van de Vlaamse Club in De Standaard. 'Maar ook vandaag oefent de Vlaamse Club nog altijd indirect invloed uit, zonder daarom met moties naar buiten te komen', bevestigt Ward Celens. 'Haar aanwezigheid in de hoofdstad heeft nog altijd een belangrijke signaalfunctie. In de eerste plaats willen wij Vlamingen van diverse strekkingen samenbrengen en bruggen bouwen tegen de verzuiling. Vandaag zoeken wij jonge Vlamingen om onze geleerden wat te versterken.'

'De Vlaamse aanwezigheid in de hoofdstad en de aantrekkingskracht ervan zijn aan elkaar gekoppeld. Welzijn is altijd ook gekoppeld aan economische en politieke macht. Als de politieke macht van de Vlamingen in Brussel afneemt, daalt tegelijk de interesse voor de hoofdstad. Maar de hoofdstad moet een verbindingpunt zijn en blijven. Brussel ligt in Vlaanderen en is voor een groot stuk op Vlaams-Brabant afgestemd. Als Brussel faalt, faalt België. Als Brussel dat wil vermijden dan moet de hoofdstad Vlaams-vriendelijker worden. Daarom is het ook belangrijk dat veel bewuste Vlamingen in Brussel en in de Vlaamse rand blijven wonen.'

### Marleen Teugels

Voor info over symposium en lidmaatschap (2.500 fr. per persoon, 4.000 fr. voor een koppel): Handelskaai 29, 1000 Brussel.

FOTO: PASCAL VIGNERON



Prof. ir. Ward Celens

## FLUIS

Ieder dialect straalt nest-warmte uit, heeft iets van een geheimtaal onder spitsbroeders, is het jargon van een besloten wereld, houdt de dingen des levens onder ons. Een gezin is niet eens de kleinste club die een eigen taal ontwikkelt. Een tweeling doet het ook, vernam ik van de eeneiïge Edgard en Gerard Alsteens, respectievelijk mijn man en mijn zwager. Die twee hebben hun geheimtaal samen met hun jeugd achter zich gelaten, maar herinneren er graag aan. Ze geven daarbij altijd hetzelfde voorbeeld van hun kinderlijke woordenschat: een 'terlais' (met dezelfde eindklank als 'relais') was een spijker. Het ding dankte zijn benaming aan het geluid waarmee het, in de oren van de tweeling, op de grond viel. Nu spreken de tweelingbroers onder elkaar en met hun zus en ouders, de taal van hun streek, de zuidoostelijke kant van de Brusselse rand. Er wordt onder de autochtonen van die zogenaamde druivenstreek een variant van het Brussels gesproken, ook doorspekt met Frans en ook rondborstig en krachtig - geen gezeur of gezang, niet vuil of arm.

In de kwarteeuw dat ik onder die autochtonen van de druivenstreek woon, heb ik nog geen woord van hun dialect overgenomen. Ik ben dan ook een buitenstaander in hun wereld gebleven en beluister hun taal nog altijd alsof ze een curiosum is. In plaats van 'tot straks' zeggen ze 'tot fluis'. Tegen een niet nader gedefinieerde struik zeggen ze 'oechel'. Vanwaar die rare woorden komen, weten ze niet te zeggen. De woorden zijn zonder verhaal overgeleverd en niet uit te leggen. Een 'paltau' is voor de mensen in mijn buurt een doodgewone jas en een merkwaardig woord dat wel kan worden verklaard. Het is een verbastering van 'paletot', een Frans woord

**Wanneer een van mijn broers of zussen opbelt en ik de telefoon opneem, horen mijn huisgenoten meteen dat het om een onderonsje gaat - onder Raskins, drie broers en drie zussen uit Aarschot. Wij spreken niet de taal van onze geboortestad maar die van onze vroegere thuis - een gezinsdialect, een nestklank die in nest-warmte gedijde. We vermengden het Limburgs van onze ouders, het Brabants van onze streek en het Algemeen Beschaafd Nederlands van onze scholen tot een koetervlaams dat alleen wij met ons zessen spreken.**



FOTO: BITA DANIELS

voor overjas dat op zijn beurt een vorming is van het oud Engelse 'paltok'. Het Franse 'paletot' is uit de mode geraakt, maar dat wordt dan gecompenseerd door het voortbestaan van het woord in de taal van de Belgische druivenstreek en bovendien, raar maar waar, in het Russisch. Dat kan ik niet in het cyrillisch uitleggen, maar weet ik uit goede bron en vind ik prachtig. Waar dat oud Engelse 'paltok' al allemaal niet verzeild is geraakt en wat die 'paltau' van mijn burens al allemaal niet heeft meegemaakt. Een dialect is traditie. Het is oud en authentiek en daardoor voor mij ook eerbiedwaardig. Wanneer de mensen rondom mij onder elkaar 'tot fluis' zeggen, vind ik dat echt en sympathiek klinken. Maar indien ik 'tot fluis'

zou gaan zeggen, zou ik aan die groet niet de juiste toon en het juiste accent kunnen geven. En ik zou me belachelijk maken door geforceerd geïntegreerd te willen doen en achteruit te gaan spreken - geen beter, maar ouder Nederlands, of Brabants, of Brussels, of hoe dat koetervlaams van de druivenstreek ook mag heten.

In de Brusselse rand moet volgens de wet het Nederlands gehandhaafd blijven en mag voor mijn part ook het streekdialect blijven voortbestaan. Toch zal dat laatste hoe langer hoe minder

het geval zijn. De rand is tegenwoordig allesbehalve een besloten wereld en allesbehalve een goede voedingsbodem voor eigenheid. Het is een wereld van komen en gaan, van jonge gezinnen en nieuwe huizen, van Open Deur, van metro-plannen en Euro-toekomst. De autochtonen boeren er achteruit en aan de zuidoostelijke kant vergaat het de streektaal zoals de druiventeelt: beide worden folklore.

De rand is wettelijk Vlaams maar feitelijk internationaal. Het is er al een heel gedoe om er het Nederlands als eerste taal te handhaven,

het Frans er op zijn tweede plaats te zetten en de andere talen er in koor te laten opklinken zonder dat het een kakofonie wordt. Met dat al is het dialect er nog slechts een achtergrondgeluid, de taal van het verleden die de dingen die voorbij zijn benoemt en thuishoorde in een besloten wereld die werd opgedoekt. Het is in de druivenstreek stilaan gedaan met 'greneren' (versta: krenten) en 'metten' (versta: verkopen, naar de markt gaan).

Het zij zo - niet zo erg, alleen wat jammer. Fluis vergaat het de nesttaal in de rand zoals het die van mijn vroegere thuis zal vergaan. Beide zullen uitsterven.

**Brigitte Raskin**

# Naar Melsbroek om zo min mogelijk te verliezen

**Het Nationaal Multiple Sclerose Centrum ligt vlakbij de nationale luchthaven in een gemeente die moeilijk nog landelijker kon zijn. Het MS-centrum in Melsbroek is het grootste in Vlaanderen; Er worden meer dan 3.000 MS-patiënten gevolgd maar desalniettemin stopt de bus er slechts twee keer per dag. (\*)**

In het MS-centrum worden jaarlijks zo'n 600 à 700 multiple sclerose patiënten (zie kaderstukje) opgenomen in de ziekenhuisafdeling en worden 300 à 400 patiënten ambulantly behandeld. Daarmee is het Melsbroekse centrum het grootste in Vlaanderen.

Sinds het centrum in 1957 werd opgericht is er heelwat veranderd. Om te beginnen wordt (in vergelijking met het verleden) de diagnose sneller gesteld, onder meer door de verbeterde diagnose-apparatuur, met name de TOMO-spinografie of NMR. Een andere belangrijke evolutie is dat niet alleen de patiënt maar ook zijn omgeving en alle 'tenoren' worden betrokken bij het behandelingsproces. Ten slotte is er nu een geneesmiddel dat het verloop van de ziekte bij bepaalde patiënten afremt: beta-interferon. 'Tot het begin van de jaren negentig werden deze geneesmiddelen nog niet toegediend en ondergingen de patiënten en ook de artsen vaak lijdzaam de evolutie van de ziekte. Nu kunnen wij bij die

patiënten die in aanmerking komen voor een behandeling, het verloop van de ziekte vertragen. Dat is in ieder geval hoopgevend', aldus Walter Sablon, directeur van het MS-Centrum in Melsbroek. 'Overall ter wereld wordt er gezocht naar de mogelijke oorzaken en de behandelingen van MS. Onze deelname aan het wetenschappelijk onderzoek is heel belangrijk voor onze patiënten: zij zien dat we niet stagneren, dat we dingen blijven uitproberen. Het is niet omdat er een nieuw geneesmiddel voorhanden is dat alle problemen van de baan zijn.'

## Het volgende stadium voor zijn

Het MS-centrum telt 134 bedden voor patiënten die niet ambulantly kunnen worden behandeld, vaak omwille van de complicaties die gepaard gaan met hun aandoening (onder meer doorligwonden, incontinentie, slikmoeilijkheden, spasmen), maar ook bij acute ziekteopstoten of door een algemene achteruitgang. Bij een opname in het centrum hoort altijd een intensieve revalidatiebehandeling die het zelfstandig functioneren van de patiënt wil bevorderen. Daarbij is vooral de ADL-training belangrijk (Activiteiten van het Dagelijks Leven): wassen, aankleden, toilet, rolstoeltraining en zo meer. 'Vanaf de eerste dag van de opname werken we aan het ontslag van de patiënt. Ons uitgangspunt is dat de patiënt zo lang mogelijk thuis moet blijven, in zijn eigen vertrouwde omgeving. Die revalidatie is heel arbeidsintensief. Het gaat voor het verzorgend personeel bijvoorbeeld sneller als de patiënt wordt gewassen, maar hij moet leren zichzelf te wassen, om minder afhankelijk te zijn en om die dingen die hij zelf kan doen niet te verliezen. Hoe minder je doet, hoe minder je nog kan en hoe sneller



FOTO: JEFFREY DE SPIEGELARE

je in het volgende stadium van de ziekte komt', aldus de directeur.

## Opeenstapeling van handicaps

Voor patiënten die ambulantly behandeld worden zijn er multidisciplinaire 'behandelingsprogramma's' met kinesitherapie, ergotherapie en indien nodig logopedie, onder toezicht van een arts. Ook psychologische of sociale bijstand is voorhanden. Dat programma neemt twee à drie keer per week een goede halve dag in beslag. 'Het is net alsof de patiënten komen werken' zegt Walter Sablon. 'Het sociaal aspect is heel belangrijk en de dagelijkse routine wordt doorbroken. Maar het is natuurlijk een hele opgave voor de patiënten. Als je met één handicap moet afrekenen is dat al een zware dobber, maar onze patiënten hebben te maken met een opeenvolging van handicaps en moeten zich daaraan telkens opnieuw aanpassen.'

## Geneviève Ostyn

(\*) Er loopt momenteel een petitie in het MS-centrum om de bereikbaarheid van de instelling via het openbaar vervoer te verbeteren.

Voor meer inlichtingen: MS-Liga, afdeling Vlaams-Brabant, Brusselse steenweg 383, 1731 Asse (Zellik), tel. 02/481 08 74.

## Wat is MS?

Multiple Sclerose is een ongeneeslijke aandoening van hersenen en ruggenmerg waarbij het myeline (de stof die zorgt voor isolatie en bescherming van hersen- en zenuwbanen) aangetast wordt. Daardoor kunnen signalen binnen het centrale zenuwstelsel niet meer of onvoldoende doorgegeven worden. Of met de woorden van van Dale: 'een verlamingsziekte met een wisselend verloop waarbij op vele plaatsen in ruggenmerg en hersenen verharde plekken ontstaan'.

Het aantal MS-patiënten in België wordt op 8 à 10.000 geschat.

# RESTAURANT



FOTO'S: PASCAL VIGNERON

## Jammer voor Vincent dat hij hier niet heeft getafeld

**Leuk om te zien hoe twee Vlamingen in het Van Gogh-jaar 1990 de naam van de heilig verklaarde kunstenaar even leenden en daarmee in het Brabantse Vlezenbeek 'Restaurant-Taverne-Tearoom Van Gogh' kleur gaven. Fris als de tinten van Vincent en met Van Gogh-wijn op de toeg.**

'Ja', zegt ons een serveuze, 'wie hier binnenkomt en jarig is, krijgt van ons een flesje Van Gogh-wijn, speciaal gebotteld voor de zaak'. De schilder uit Zundert prijkt in zelfportret op de flesjes rood, wit en rosé en van zijn befaamde afgesneden oor is op het wijnetiket niets te zien, wat ons deze dagen in een restaurant meteen geruststelt.

### Kunsthistorische noot

De restaurantbazen, Leo Eeckhaut en Christophe Eyckermans, zijn blijkbaar de mening toegedaan dat wie bij hen komt eten ook best wat achtergrond opgelepeld mag krijgen en dus werd een kunsthistorische noot tussen de menupagina's gemoffeld. We lezen daarin dat Van Gogh 'totaal ondervoed, ontmoedigd en eenzaam' rondzwierf in de Borinage. Dat zou hem in restaurant 'Van Gogh' alleszins niet zijn overkomen, want hier wordt zeven dagen op zeven zowel 's middags als 's avonds aangenaam getafeld. In dit eethuis voel je meteen dat de uitbaters zelf en niet een decora-

teursbedrijf de inrichting ter harte hebben genomen. Het oogt er warm, persoonlijk en stijlvol.

### Van Gogh bij de vleet

De zaak werd vorige herfst volledig verbouwd en past nog wonderwel in de oude dorpskom. Christophe heeft een zwak voor inrichting en zorgde dus voor de aankleding van het interieur. Hij heeft zich daarbij duidelijk laten leiden door Van Gogh-tinten, want zacht geel en appelblauw-zee-groen overheersen. Goedkope hotelkamerdraperieën in een bonte mengeling van pastels die je tegenwoordig in veel restaurants aantreft, blijven de bezoeker hier in de grote gelagzaal gelukkig bespaard, waardoor de appetijt alvast niet wordt bedorven.

Van Gogh biedt zijn gasten een rijke waaier aan keuzemogelijkheden. Een businesslunch van vier gangen, van maandag tot vrijdag, kost slechts 890 fr. voor vier gangen. Daarin zit ondermeer een in luchtig bladerdeeg verpakte tournedos van zalmartaar met wilde dille die een streling is voor de smaakpapillen. Voor het menu van 1.250 fr. moet u wel met een volledige tafel eters komen opdagen. Op de kaart zijn de koude voorgerechten, overwegend vis, ook als hoofdschotel te krijgen. De visliefhebbers zijn dus niet verplicht om over te schakelen op de vrij omvangrijke vleesgerechten, die overigens voortreffelijk zijn. De entrecote die wij kregen voorgeschoteld was de

beste die we in jaren hebben gegeten. Wie bij Van Gogh-gerechten zweert als hij of zij naar de Van Gogh trekt, zal zeker zijn gading vinden. Er zijn scampi's Van Gogh, toast Van Gogh, gratin Van Gogh, vispannetje Van Gogh, Van Gogh-sauzen bij de vleesgerechten, vissersbordje Van Gogh en visserstrio op de wijze van Van Gogh bij de specialiteiten, alsook zeetongfilet Van Gogh bij de visgerechten. Bij de elf verschillende mosselbereidingen –waaronder ook een kinderopportie tot 13 jaar– treft u zelfs mosselen Van Gogh aan.

### Fonduehoek

'Het Van Gogh team', zoals personeel en uitbaters zichzelf noemen, houdt er achteraan, naast een buitenterras ook nog een complete 'Fondue-hoek' op na. Elke vrijdag, zaterdag en zondag kunt u hier terecht voor vlees- of visfondue aan de speciale fondue-tafels met ingewerkte kookplaat. U dient wel tijdig te reserveren. Een fondue-menu met alles erop en eraan, inclusief een halve liter wijn, komt op 1.050 fr. per persoon. Voor vis-fondue betaalt u 300 fr. meer.

### F.D.

**Praktisch:** Taverne-Restaurant-Tearoom Van Gogh, Dorp 21, 1602 Vlezenbeek. Tel. 02/532 22 09 en fax: 02/532 26 95 Open 7 dagen op 7 zowel 's middags vanaf 12 uur als 's avonds vanaf 18 uur. Tussendoor, 's namiddags, pannenkoeken, desserts en koffietafel.

# Zet eens een koningin in uw tuin

**'Imkeren is een passie', zegt Robert De Greef terwijl hij het deksel van zijn koninginnenkast licht. 'Het kweken van bijen vind ik persoonlijk nog plezieriger dan het oogsten van de honing.' Hij toont me een raam met een tros bijen op. 'Hier' zegt hij, 'kijk maar eens naar dat prachtig broedsel.' Ik doe een poging om onbevreesd te kijken, maar voel me toch opgelucht als hij de kast vol bedrijvige bijen weer sluit.**

'Geen paniek', zegt hij, 'als je rustig blijft, bekijken deze bijen je niet eens'. 'Een zacht, niet steeklustig gedrag is een belangrijk kenmerk van dit ras', verduidelijkt hij terwijl hij met een kennersblik de vliegplanken observeert; 'Als je hun rust respecteert, doe je met dit volk wat je wil.'

### Broeder Adam

Robert De Greef imkert al 14 jaar met de Buckfast-bij. Het ras werd ontwikkeld door broeder Adam in de Buckfast Benedictijnenabdij van Devon in Zuidwest Engeland. 'Broeder Adam is

97 jaar geworden', vertelt Robert. 'Hij is in september '96 gestorven en was de imker van de abdij. Heel zijn leven heeft hij gewerkt aan het kweken van een nieuw ras dat de zachtaardigheid van de Griekse bij combineert met de spaarzaamheid van de Turkse en de vruchtbaarheid en werklust van de Franse. Onze zwarte inlandse bij is veel te agressief. Ik vind het niet prettig om daarmee te werken. Een goed volk is niet agressief maar werklustig en tegen half april al behoorlijk sterk, zo sterk dat het nog in april de voorjaarshoning begint binnen te halen. In juli volgt dan de zomer oogst en soms heb ik zelfs nog een najaars-oogst'.

### Bruidsvlucht

Het raszuiver houden van een volk is bij het imkeren essentieel, want een kruising van rassen beïnvloedt het gedrag van de nazaten. 'De natuurlijke bevruchting gebeurt op een totaal oncontroleerbare manier' legt Robert De Greef uit. 'De koningin vliegt op een namiddag uit en wordt onmiddellijk achterna gezeten door een zwerm darren. Tien, twaalf darren bevruchten haar en daar heb je als

imker geen enkele controle op. De bruidsvlucht van een koningin is weliswaar een prachtig schouwspel, maar voor ons van weinig praktisch nut. Wil je de genetische eigenschappen van een volk bewaren, dan moet je kunstmatig insemineren en dat gebeurt sinds 1946 op grote schaal.'

Ik wil weten hoe lang een koningin productief blijft. 'Vier of vijf jaar' antwoordt de imker, 'maar bij mij krijgt elke kast in het voorjaar een nieuwe koningin.'

Handel in koninginnen is momenteel heel gebruikelijk. Ze worden zelfs per post verstuurd vanuit Duitsland, Denemarken, Israël of Amerika. De Greef gaat echter persoonlijk naar een koninginnenkweker in Luxemburg omdat hij het broedpatroon wil zien van de

jonge koninginnen. Voor hem is dat een garantie voor een gezond en productief volk. 'Een goede honingproductie is uiteindelijk toch de beloning voor je inspanningen', zegt hij. 'Het is weliswaar maar een hobby en door de verkoop van je honing kom je enigszins uit je kosten, maar het geeft vooral een voldaan gevoel als de oogst goed is'.

### Honingfraude

Bij ons bestaan geen coöperatieven zoals in Duitsland en andere grote honingproducerende landen. Onze imkers produceren hun honing individueel. 'Verscheidenheid is de garantie voor een goed product', vindt Robert De Greef. 'In de praktijk is het uitgesloten dat je twee jaar na elkaar

**Handel in koninginnen is heel gebruikelijk.**

**Ze worden zelfs per post verstuurd.**

eenzelfde soort honing hebt. Dit jaar heb ik bijvoorbeeld acacia-honing. Dat gebeurt in het beste geval één keer om de zeven jaar. Het zou heel verdacht zijn als ik mijn klanten elk jaar deze honing zou kunnen aanbieden. Jaar in jaar uit een product leveren met eenzelfde smaak en uitzicht is onmogelijk. Honing koop je dus best in vertrouwen bij een imker, want de fraude in de sector is groot en de wettelijke bescherming gering', aldus Robert De Greef.

### Flor Stein

Wie kennis wil maken met De Vlaamse Imkersbond kan op 24 en 25 oktober terecht op de hobbybeurs in het Gemeenschapscentrum De Boesdaalhoeve in Sint-Genesius-Rode. In februari 1999 start de bond met een imkerkursus.

Inlichtingen: Robert De Greef, Schoolstraat 22, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel. 02/358 16 77.



FOTO: FLOR STEIN



# van huizen en tuinen



## Het bezielde landschap

'Men zegt vaak dat de geschiedenis zich herhaalt, maar het is correcter te zeggen dat ze zich ontwikkelt vanuit fundamenteel dezelfde gegevens die echter voortdurend worden vernieuwd door de oorspronkelijke geest van elke beschaving', zo schrijven de auteurs. 'Dat geldt ook voor de tuinkunst: die beantwoordt aan de vitale behoefte van de mensen om contact te maken met de natuur waarvan ze deel uitmaken. Om dat te realiseren beschikken ze – en dat al van bij de opkomst van de eerste beschavingen – over nagenoeg dezelfde basiselementen, planten en siermotieven. Maar toch ontwerpen ze tuinen waarvan het uitzicht en de functie slechts gedeeltelijk gelijklopen.

Iedere beschaving mag dan in meerdere of mindere mate schatplichtig zijn aan een of meer andere beschavingen die haar zijn voorafgegaan, toch zal ze de elementen die ze er ontleent onmiddellijk inbedden in haar eigen denkstructuren, zodat de geest van de tuin een ander karakter krijgt. Het algemeen besluit dat zich opdringt, is dat we nooit mogen wegvegen wat ons is voorafgegaan. Elke historische fase berust zo op een heel verleden dat wezenlijk deel uitmaakt van het heden.'

### De tuin als symbool

Een tekst om over na te denken. Een tekst die meteen duidelijk maakt dat het zinloos is om te proberen een rangorde op te stellen tussen de verschillende tuinstijlen. Is de Italiaanse Renaissancetuin met zijn waterwerken en zijn vierkante oppervlakken mooier dan de Engelse landschapstuin? Zijn de strakke tuinen van Versailles

**Zopas verscheen bij het Mercatorfonds het boek 'Het bezielde landschap' van twee historici van de UCL, Pierre Bonnechère en Odile De Bruyn. Aan de hand van een indrukwekkend aantal passages uit alle mogelijke manuscripten, handboeken, literatuur... , geeft het een uitermate boeiende en erudiete beschrijving van de geschiedenis en vooral van het maatschappelijke en culturele belang van de tuin vanaf de Egyptenaren, over Mesopotamië en de Perzen, de Grieken en de Romeinen, de Moslimwereld, de Westerse Middeleeuwen, de Renaissance en de Barok, de Engelse landschapstuinen tot de vele tuinstijlen die in de 19e en de 20e eeuw opgang maken.**

minder mooi dan de sterk symbolisch geladen besloten tuin uit de Middeleeuwen? Elke tuin is een kind van zijn tijd en van zijn schepper en moet in die context worden begrepen en gerespecteerd. Maar dit betekent ook dat het zinloos is om vandaag een tuin van vroeger te 'reconstrueren', tenzij natuurlijk om museale redenen, en dat het al even zinloos is om een tuin uit een totaal andere cultuur naar hier over te plaatsen.

Een tweede reden waarom dit zo'n boeiend boek is, is het belang dat de auteurs hechten aan de symbolische betekenis van de tuin, dat ze de tuin beschouwen als een wezenlijk onderdeel van onze culturele en religieuze

geschiedenis. De tuin en alle attributen uit de tuin als liefdes- of vruchtbaarheidssymbool, als religieus symbool, als symbool van eeuwig leven, als representatie van de wereld der goden of van het paradijs waar men na de dood zal terechtkomen en soms letterlijk als laatste rustplaats, als machtsvertoon, als filosofisch manifest, als esthetisch experiment, als overlevingsstrategie of gewoon als een plek om te genieten en tot rust te komen.

### Perfect uitgegeven

Voor de symbolische dimensie is vandaag in grote mate verdwenen uit onze tuinen die maar al te vaak verworden zijn tot een gebruiks- en verbruiksvoorwerp, of omgekeerd, tot het voorwerp van een puur ecologische bekommernis. Wellicht is de tuin nooit zo populair geweest als vandaag, maar hij is ook nog nooit zo 'leeg' en 'zielloos' geweest.

Voor één keer vind ik dat we een beetje chauvinistisch mogen zijn: ik ken in het buitenland geen enkel boek waarin op een even boeiende en erudiete manier de geschiedenis van de (Westerse) tuincultuur wordt beschreven. Het boek is niet alleen uitermate goed gedocumenteerd, het is bovendien prachtig geïllustreerd en werkelijk perfect uitgegeven.

**Paul Geerts**

Pierre Bonnechère & Odile De Bruyn, *Het bezielde landschap*, uitg. Mercatorfonds, ISBN 90 61534097.

Van dit boek verschijnt tegelijkertijd ook een Franstalige en een Engelse versie.

## Werkgelegenheidsagentschap wijst de weg

# Een gouden zaak voor kleine ondernemers

**Tewerkstellingsbevorderende maatregelen missen vooral hun doel bij jonge starters, kleine zelfstandigen en KMO's. Zij hebben het moeilijk om in het reusachtige bos van complexe maatregelen de bomen nog te zien. Dat is jammer, want ook kleine bedrijven hebben baat bij de werving van relatief goedkope arbeidskrachten. Om hieraan te verhelpen start de Kamer voor Handel en Nijverheid van Halle-Vilvoorde in opdracht van de provincie Vlaams-Brabant met een Werkgelegenheidsagentschap, meteen ook een primeur voor ons land.**

Is er wel behoefte aan zo'n werkgelegenheidsagentschap in een provincie die globaal toch sterk scoort op het vlak van tewerkstelling? 'Het is niet omdat het nu goed gaat met de arbeidsmarkt, dat we geen maatregelen kunnen nemen die de situatie nóg kunnen verbeteren', vindt Isabel De Winter, de kersverse projectleider van het nieuwe Werkgelegenheidsagentschap. 'De vraag naar werknemers overtreft inderdaad het aantal werkzoekenden. Maar er zijn in Vlaams-

Brabant ook regio's die lager scoren op het vlak van tewerkstelling én er zijn nog heelwat langdurig werklozen. In ons land doen vandaag de Vlaams-Brabantse ondernemers het minst vaak een beroep op de tewerkstellingsbevorderende maatregelen.' 'De maatregelen zijn trouwens voor elke ondernemer mooi meegenomen, want één personeelslid méér in dienst nemen, blijft een heel dure zaak. Dat geldt niet alleen voor de bedrijven, maar ook voor vzw's.'

Zijn er zoveel complexe tewerkstellingsbevorderende maatregelen, dat toelichting door specialisten nodig is? Isabel De Winter: 'Het is zo'n jungle geworden dat je wel specialisten moet inschakelen om erdoorheen te raken. Er is bvb. het Banenplan, het Plus 1-Plan, het Plus 2-Plan, Plus 3-Plan. Er is het alternerend leren en er bestaan arbeidsherverdelende maatregelen, zoals deeltijdse arbeid, loopbaanonderbreking, de Smetbanen...'. 'Voor heel wat ondernemers is het onbegonnen werk de verschillende alternatieven te onderzoeken en te vergelijken. Grote bedrijven hebben een personeelsdienst en vinden dikwijls zelf de weg naar informatie. Maar voor kleinere bedrijven ligt dat anders.'

### Oplossingen op maat

Het Werkgelegenheidsagentschap bestudeert de situatie van elke ondernemer ter plaatse, geeft zeer praktische, pasklare oplossingen en begeleidt het bedrijf ook tijdens de te volgen procedure, die niet altijd eenvoudig is. Isabel De Winter geeft een voorbeeld: 'Een kleine onderneming denkt er misschien aan een eerste werknemer in dienst te nemen, maar is bang voor de meerkost en stelt

de beslissing uit. Het Plus 1-Plan heeft tot doel dergelijke bedrijven te helpen bij het in dienst nemen van die eerste werknemer. De tijdelijke vermindering van de RSZ-werkgeversbijdrage is voor een jong bedrijf mooi meegenomen. De werkgever heeft gedurende een bepaalde periode ook recht op een kostenloze tegemoetkoming door een erkend sociaal

**Voor heel wat ondernemers is het onbegonnen werk om de verschillende alternatieven te onderzoeken.**

secretariaat voor het beheer van het sociale dossier van die eerste werknemer.'

'Er bestaan ook maatregelen die helpen bij de invoering van nieuwe technologieën', vervolgt Isabel De Winter. 'Bedrijven kunnen subsidies krijgen voor de aanwerving van een (jonge) hooggeschoolde kracht als zij een innovatief plan met nieuwe, creatieve ideeën binnen hun bedrijf lanceren. De maatregel is interessant, maar de procedure is zeer ingewikkeld. Wij helpen de bedrijven daarbij.' Het agentschap heeft daarnaast tot doel de verschillende betrokken partners (VDAB, STC,...) te promoten en geeft feedback aan de verschillende diensten, bvb. over de noden op de arbeidsmarkt.

'Omdat wij met iets heel nieuws beginnen, bekijken de medespelers op het veld ons met argusogen' ervaart Isabel De Winter. 'Ze zijn enthousiast, maar wachten toch de resultaten af.' Het succes van het project bepaalt inderdaad de levenskansen ervan. Het agentschap loopt over anderhalf jaar. Als de resultaten meevallen, wordt het project verlengd. 'Gelukkig zijn de eerste reacties positief', constateert De Winter.

**Marleen Teugels**

Voor meer informatie:  
tel. 02/751 91 26

Isabel De Winter



NOBELDIA VLASBYN - OUTIER

## Voetbal met veel doelen

**Kris Neven komt uit Overijse en woont in Overijse, maar treedt in dit Gastenboek aan omdat de Hobbyclub, een recreatieve zaalvoetbalvereniging, een mooi voorbeeld is van integratie van anderstaligen en samenwerking tussen verschillende organisaties binnen een gemeente.**

Hobbyclub Karmijn-Liberty-Style werd opgericht in Overijse door Noël Vanloo die voor zijn verdiensten inmiddels al gehuldigd werd door de provincie Vlaams-Brabant. De Hobbyclub ging 20 jaar geleden van start als een puur recreatief voetbalploegje. Iedereen was en is nog altijd echt welkom.

### Integratie is meer dan talenkennis

Na een tijdje kwam er meer structuur in de club en werd Noël Van Loo voorzitter en ik secretaris.

De eerste Engelstalige speler kwam er toevallig bij omdat iemand van de ploeg bij hem werkte. De ene Engelstalige bracht de andere mee en zo hebben we nu een club met de helft Nederlandstalige en de helft Engelstalige leden, en het loopt nog altijd even gesmeerd als 20 jaar geleden. Overijse is een Nederlandstalige gemeente maar om elkaar te verstaan (en daar komt het toch op aan) wordt

er Nederlands en Engels door elkaar gepraat, en dat werkt. Integratie is natuurlijk meer dan talenkennis alleen. De buitenlanders weten wel dat het leren van Nederlands alleen maar voordelen biedt, maar de ouderen hebben het er wel moeilijk mee. Voor de kinderen is het gemakkelijker. Bij het kindervoetbal de 'Greunsjotters' in Vossem bijvoorbeeld krijgen de Nederlandstalige kinderen Engelse les en de Engelstalige voetballertjes Nederlandse les.

Het belangrijkste is in ieder geval dat we ons amuseren en dat doen we ook.

### Van het een komt het ander

Eén ding is er op twintig jaar tijd dus niet veranderd: we komen elke vrijdag samen, we spelen voetbal (geen interlands!), we amuseren ons en we drinken een pintje. Geen competitie, geen

## Integratie is natuurlijk meer dan talenkennis alleen

scheidsrechters, geen reserves op de bank: gewoon een balletje trappen. Verder organiseren we ook wedstrijden voor het goede doel, want dankzij de steun van de gemeentelijke Sportdienst en van de Sportraad, houden we 'wat over in de kas' en daarmee steunen we bijvoorbeeld De Berken (een dagcentrum voor volwassen mentaal gehandicapten in Overijse), het Blindeninstituut Ganspoel in Huldenberg, een vereniging van hartpatiënten en ga zo maar door. De British School, waar we ook uitstekende relaties mee hebben, geeft overigens ook heel wat uit aan goede doelen en plaatselijke initiatieven.

Van het een komt het ander,



FOTO: PASCAL VIGNERON

zoveel is duidelijk: de British School organiseert bijvoorbeeld een kinderkunsttentoonstelling, de Engelstalige vrouwen steken een handje toe op de sportdag van De Berken, wij organiseren een busreis om samen naar de voetbalwedstrijd Anderlecht-Newcastle te gaan, de Engelstaligen organiseren op hun beurt een voetbaltoto, enzovoort. Ook de gemeente en het cultureel centrum Den Blank doen veel inspanningen om de anderstaligen te bereiken en te betrekken bij het plaatselijke leven, met taallessen, met de organisatie van een 'Scandinavische' of een 'Amerikaanse' avond en met steun allerhande.

Een mooi voorbeeld van de samenwerking in Overijse is de toneelvoorstelling die we organiseren op 21 november as in CC Den Blank ten voordele van De Berken met de steun van het Gemeentebestuur, Den Blank, Toneelgroep TROS, Golfclub Overijse, Vriendenkring De Berken, Jeugdhuis '4 Bomen' en de British School. Toneelgroep Filiaal o.l.v. Rik Otten voert dan het ontzettend grappige 'Blacky in Space' op, een theaterstuk zonder woorden en dus heel toegankelijk. Na de voorstelling, aan de toog, zult u merken dat we weer meertalig zijn!

**Kris Neven**

## Hobbyclub gutes Beispiel für Integration

Ses Schriftführer er ist, ein gutes Beispiel für Intergration der Anderssprachiger und für die Zusammenarbeit zwischen verschiedenen Organisationen innerhalb einer Gemeinde ist. Der Hobbyclub wurde vor 20 Jahren gegründet und zählt heute genauso viele niederländisch- wie englischsprachige Mitglieder.

'Integration ist natürlich mehr als nur die Kenntnis der Sprache', sagt Kris Neven. 'Das Wichtigste ist, dass wir unseren Spaß haben, und den haben wir auch. Wir kommen zusammen, wir spielen Fußball (kein Länderspiel!) und wir trinken einen. Außerdem organisieren wir für den guten Zweck auch Freundschaftsspiele, und so gibt eines das andere.' Für was Fußball nicht alles gut ist!

Kris Neven kommt aus Overijse und wohnt in Overijse, aber er tritt als Gast an, weil der Hobbyclub, ein kreativer Hallenfußballverein, dessen